

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

Nezaměstnanost na Písecku

Vedoucí práce: Mgr. Jana Šimečková

Autor práce: Kateřina Tihelková

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Forma studia: Prezenční

Ročník: 4.

2013

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Dne 2. 4. 2013

.....
Kateřina Tihelková

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Janě Šimečkové za cenné rady, připomínky
a metodické vedení práce.

Obsah

1. ÚVOD	6
2. TRH PRÁCE	8
3. LIDSKÝ KAPITÁL	9
4. NEZAMĚSTNANOST	10
4.1 Význam práce pro člověka.....	10
4.2 Definice nezaměstnanosti	12
4.3 Druhy a příčiny nezaměstnanosti	12
4.4 Dlouhodobá nezaměstnanost.....	14
4.5 Marginalizace na trhu práce.....	15
5. STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	16
5.1 Orgány vykonávající státní správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti v ČR	18 18
6. RIZIKOVÉ SKUPINY OHROŽENÉ DLOUHODOBOU NEZAMĚSTNANOSTÍ	20
7. PÍSECKO	24
7.1 Základní charakteristika okresu Písek	24
7.2 Průřez nezaměstnaností v okrese Písek	25
8. CÍL VÝZKUMU A STANOVENÍ HYPOTÉZ	29
8.1 Cíl výzkumu	29
8.2 Stanovení a zdůvodnění hypotéz	29
9. METODIKA VÝZKUMU	30

9.1	Výzkumná metoda	30
9.2	Výzkumná technika	30
10.	<u>POPIS TERÉNU VÝZKUMU</u>	31
11.	<u>VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE</u>	35
12.	<u>VERIFIKACE HYPOTÉZ</u>	45
13.	<u>DISKUSE</u>	46
14.	<u>ZÁVĚR</u>	48
15.	<u>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY</u>	50
15.1	Tištěné zdroje	50
15.2	Elektronické zdroje	52
16.	<u>ABSTRAKT</u>	54
17.	<u>ABSTRACT</u>	55

1. Úvod

Tématem mé bakalářské práce je nezaměstnanost na Písecku. Důvodem zvolení si tohoto tématu byla mnou absolvovaná praxe na Úřadu práce v Písku. Tehdy jsem měla možnost se podrobněji a přímo v praxi seznámit s problematikou nezaměstnanosti, dostat se do styku s různými typy lidí hledající zaměstnání a rovněž poznat, jak s nimi probíhá práce ke znovunalezení vhodného povolání.

Nezaměstnanost řadíme mezi jeden ze sociálních problémů naší společnosti, je dlouhodobě aktuální a stále všudypřítomná. Z těchto důvodů by se jí měla věnovat neustálá pozornost a také určitá snaha o prevenci, aby pokud možno nedocházelo ke zvyšování nezaměstnaných osob na trhu práce. Už jen z toho důvodu, že práce zaujímá v životě člověka opravdu velký význam a důležitost. Hlavně z ekonomického hlediska, čímž je myšlena mzda za vykonanou práci, která slouží člověku k jeho obživě a k důstojnému žití ve společnosti. Další důvod, proč je zaměstnání pro člověka důležité, je sociální důvod. To znamená navazování sociálních vztahů, kdy člověk k životu potřebuje společnost a s tím samozřejmě spojený i lidský kontakt.

První část mé bakalářské práce je tvořena teoretickými informacemi o problematice nezaměstnanosti a skládá se celkem z šesti kapitol, přičemž samotná práce začíná od kapitoly č. 2. V druhé kapitole se tedy zmíním o trhu práce jako celku. V následující kapitole se dotknu pojmu lidského kapitálu a jak je pro nás v profesním životě a celkovém uplatnění se na trhu práce velmi důležitý. Čtvrtá kapitola se věnuje přímé problematice nezaměstnanosti, jejím druhům a příčinám, dlouhodobé nezaměstnanosti a s tím spojené marginalizaci na trhu práce. Rovněž je v této kapitole i zmínka o tom, jaký má práce pro člověka v dnešní době vlastně význam. Následující kapitola pak pojednává o státní politice zaměstnanosti, jejímu dělení a také o orgánech, které tuto politiku vykonávají. V šesté kapitole se zaměřím na skupiny osob nejvíce ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností, které mají mnoho společných znaků, jako je například zdravotní stav a s tím související zdravotní znevýhodnění, věk, kvalifikace nebo také pohlaví. Sedmá, poslední kapitola, se pak věnuje přímo zkoumanému místu, tedy Písecku, kde zmíním všeobecnou charakteristiku tohoto okresu a průřez tamní nezaměstnaností. Té se pak podrobněji budu věnovat v praktické části.

Druhá část bakalářské práce je praktická část, zaměřena na samotný výzkum týkající se nezaměstnanosti na Písecku v období 2007–2011. Cílem výzkumu, prováděným formou analýz příslušných dokumentů, je pak zjistit vývoj a celkový průběh nezaměstnanosti v okrese Písek ve zmíněném období. Zde se podrobněji zaměřím na to, zda nezaměstnanost na Písecku klesá, roste či zůstává relativně stejná a nijak se výrazně neprojevuje. Rovněž se zaměřím a porovnáám i vybrané skupiny nezaměstnaných osob a jejich četnost v jednotlivých zkoumaných obdobích.

Pro zpracování mé bakalářské práce jsem získávala informace především z tištěných, tedy knižních, zdrojů. Za podstatnou literaturu, která mi byla opravdu nápomocná, považuji například knihy od Petra Mareše, Tomáše Sirovátky či Koláčkové Jany a Kodymové Pavly, které jsou spoluautorky knihy Sociální práce v praxi spolu s Oldřichem Matouškem a dalšími. Dále mi ve zpracování mé bakalářské práce pomohly knihy od Boženy Buchtové, Dagmar Brožové či Pavla Kuchaře. Rovněž jsem pracovala i s internetovými zdroji, především zákonem č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti v teoretické části a portálem ministerstva práce a sociálních věcí, který jsem využila v praktické části.

TEORETICKÁ ČÁST

2. Trh práce

Pro tržní ekonomiku je typické, že souběžně fungují nejen trhy zboží a služeb, ale i trhy výrobních faktorů, tedy i trh práce. Na něm se de facto kupuje a prodává práce, jejíž cenou je mzda. Trh práce je však trhem specifickým. Jeho specifika v podstatě plynou z toho, že práce je funkcí pracovní síly a je tedy úzce svázána s osobností člověka.¹

Jednoduše můžeme říci, že na pracovním trhu se setkávají dvě na sobě závislé složky. Zboží, které je prodáváno (v tomto případě práce) a cena (v tomto případě mzda), za kterou je toto zboží (práce) kupováno. Cílem je samozřejmě i to, že nabízející strana chce své zboží zpeněžit za co nejvyšší cenu, přičemž strana kupujícího chce naopak zboží za cenu co nejnižší a zároveň, aby si toto zboží zachovalo vysokou kvalitu.²

Ne všechny osoby se ovšem na trhu práce mohou uplatnit a nabídnout tak zde své zboží (tedy práci). Jedna ze skupin osob, kterým toto není umožněno, jsou osoby neuplatnitelné na trhu práce. Další část obyvatelstva se sama dobrovolně rozhodla postavit se mimo trh práce. A to ať z důvodu, že pracovat nechtějí a s tím, co mají, si vystačí. Nebo se naopak může jednat o osoby, které nemohou vykonávat zaměstnání z důvodu věku, nemoci, stáří, studia nebo mateřské a rodičovské dovolené.³ *Jejich pracovní síla není chápána jako zboží, ale je využívána v závislosti na kulturně definovaných povinnostech; prostředky jsou jim poskytovány formou různých podpor a příspěvků. Jejich produktivní funkce není regulována trhem, ale prostřednictvím práv a povinností, spojených s jejich statusem.⁴*

Trh práce je tedy z řady důvodů specifickým trhem, na němž je standardní přizpůsobovací mechanismus zeslaben. V důsledku toho se mzdy stávají nepružnými. Z řady důvodů trh práce svým fungováním inklinuje k nerovnováze a nezaměstnanosti se všemi jejími negativními ekonomickými a sociálními důsledky.⁵

¹ KREBS, V. *Sociální politika*, s. 288

² Srov. KUCHAR, P. *Trh práce*, s. 11

³ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 114

⁴ Tamtéž, s. 114

⁵ KREBS, V. *Sociální politika*, s. 309

3. Lidský kapitál

Lidský kapitál je ekonomický termín pro označení znalostí a schopností pracovníka.⁶

Můžeme tedy říct, že lidský kapitál v sobě obsahuje veškerý souhrn znalostí a dovedností člověka, které nabývá a dále rozvíjí pomocí vzdělávání ve všech jednotlivých obdobích studia. Zároveň sem také můžeme zařadit naše životní zkušenosti a povahové rysy osobnosti jako například schopnost komunikace, cílevědomost, vytrvalost atd. Dověšením tohoto všeho je pak i styl oblékání, určitý způsob chování a také samozřejmě fyzický vzhled člověka.⁷

Lidé vstupují na trh práce vybaveni jak skupinovými, tak individuálními dispozicemi. Snaží se uspět s nabídkou své práce a je tedy v jejich zájmu nabízet to, co trh potřebuje. Šance se zvyšují tehdy, je-li nabízená práce kvalifikovaná, specializovaná, ale přitom dostatečně flexibilní, umožňující dosáhnout nakupujícímu, tj. zaměstnavateli, vyššího zhodnocení vložených investic, tj. mzdových i nemzdových nákladů práce.⁸ V tomto případě tedy platí, že čím větší chce mít člověk uplatnění na trhu práce, tím více musí vynaložit investic do svého vzdělání, kterým získá požadovanou kvalifikaci, jež bude pro zaměstnavatele profesně zajímavá.⁹ Rovněž platí, že zaměstnanec s vyšším lidským kapitálem má mnohem větší průměrný plat, než zaměstnanec s lidským kapitálem nižším.¹⁰

Opakem je nezaměstnaný jedinec. Tehdy se jeho kapitál, tedy jeho dovednosti, znalosti, některé rysy jeho osobnosti a návyky, snižuje a znehodnocuje. Investice a úsilí vynaložené do vzdělání a potřebné kvalifikace pak přichází, jak se říká „vniveč“. V tomto případě nezaměstnaností, zejména dlouhodobou nezaměstnaností, jedinec není dále schopen rozvíjet své schopnosti a současně bohužel ztrácí pracovní zkušenosti a návyky spojené s výkonem zaměstnání. Důsledkem dlouhodobé nezaměstnanosti je rovněž ztráta místa a prestiže ve společnosti a úbytek sociálních kontaktů, což může nevyhnutelně vést až k sociálnímu vyloučení jedince na okraj společnosti.¹¹

⁶ BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*, s. 32

⁷ Srov. Tamtéž, s. 33

⁸ KUCHAR, P. *Trh práce*, s. 21

⁹ Srov. Tamtéž, s. 21–22

¹⁰ Srov. BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*, s. 35

¹¹ Srov. Tamtéž, s. 44

4. Nezaměstnanost

4.1 Význam práce pro člověka

Práci řadíme mezi jednu ze základních lidských potřeb důležitou pro člověka a jeho žití v dnešním světě. Týká se to jednak zaopatření po ekonomické stránce, ale také činí jeho život smysluplným.¹² Zaměstnání jako takové nám umožňuje uplatnění ve společnosti, což je pro náš život velmi důležité. Rovněž nás zaměstnání ovlivňuje v mnoha směrech našeho života. Tím máme například na mysli vliv na sociální status člověka, vytvořené kontakty, vytoužené cíle nebo strukturu života onoho jedince. Zároveň nám zaměstnání pomáhá rozvíjet a postupně zdokonalovat naše schopnosti a dovednosti, což je také pro náš život velmi důležité. A to jak po stránce pracovní, kdy máme pak šanci se lépe uplatnit na trhu práce, tak i po stránce psychické, kdy víme, že něco umíme a dobře ovládáme a cítíme se potřební a užiteční.¹³

Naproti tomu nemít zaměstnání je pro člověka velmi stresující a deprimující. Nezaměstnaný jedinec tak přichází o jedinou šanci na finanční zajištění sebe samého i vlastní rodiny ve smyslu uspokojování základních životních potřeb. Nemluvě o tom, že to může mít neblahý vliv na sebevědomí a sebeúctu nezaměstnaného, začne mít pochybnosti o sobě samém a připadat si zbytečný, neužitečný a „k ničemu“. Se ztrátou zaměstnání se rovněž snižují nebo zcela vytrácejí sociální kontakty, vazby a pracovní návyky, což může později vést k potížím při hledání nového pracovního místa. A v nejhorším případě to následně může vyústit v chudobu a sociální vyloučení.¹⁴

¹² Srov. CHADIMA, M. *Charitativní péče – Dějiny a současnost*, s. 96

¹³ Srov. BLAŽKOVÁ, V. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením. *Fórum sociální politiky*, 2011, roč. 5, č. 2, s. 11

¹⁴ Srov. Tamtéž, s. 11

*Motivy k práci mohou být různé a mohou mít individuálně rozmanitý, relativní význam.*¹⁵

- *peníze* – zde jsou právě peníze hlavním zdrojem uspokojování potřeb a to v tom smyslu, že za finance si pořídíme to, co právě chceme, potřebujeme nebo si přejeme. Opakem je chudoba a s tím spojený nedostatek financí, což má za následek omezení spotřeby a tím i neuspokojení potřeb (v některých případech mohou být samy peníze cílem)
- *aktivita* – zaměstnání nebo jakákoliv pracovní činnost nám umožňuje získávat a zdokonalovat naše schopnosti a dovednosti a do určité míry naplňuje potřebu smysluplné aktivity; opak je zde nuda, apatie, nedostatek životní náplně.
- *seberealizace* – zde je prvořadý úspěch a dosažení pro nás vhodné a žádoucí sociální pozice ve společnosti. Každý člověk má tu potřebu se předvést, ukázat, co umí a díky tomu vědět, že je někomu a něčím užitečný; v tomto případě je opakem pocit zbytečnosti, že nic neumím a nejsem užitečný, neúspěchu, vyřazení ze skupiny zaměstnaných
- *sociální kontakt* – právě zaměstnání dává člověku velkou příležitost k navázání mnoha kontaktů, protože pracovní prostředí sebou přináší nová přátelství a známosti; opakem je samota a sociální izolace, která může být buď dobrovolná, nebo nedobrovolná
- *samostatnost a nezávislost* – v tomto případě to znamená finanční soběstačnost a nezávislost jedince na rodině či společnosti; opakem je závislost, pasivita, případně syndrom naučené bezmocnosti¹⁶

¹⁵ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, s. 398

¹⁶ Srov. Tamtéž, s. 398-399

4.2 Definice nezaměstnanosti

Nezaměstnanost je vážným ekonomicko-sociálním problémem moderní doby. Je zapříčiněna tím, že nabídka pracovních sil na trhu práce převyšuje poptávku firem.¹⁷

Definice nezaměstnanosti podle Mezinárodního úřadu práce v Ženevě považuje za nezaměstnaného jen uchazeče o zaměstnání, tedy občana, který není v pracovním nebo podobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost ani se nepřipravuje soustavně na budoucí povolání a požádal osobně nebo písemně o zprostředkování vhodného zaměstnání u úřadu práce v místě svého trvalého bydliště. Být nezaměstnaný neznamená „nemít práci“, ale „nemít placené zaměstnání“. Ten, kdo nemá placené zaměstnání, také nemá příjem ze zaměstnání (Mareš, 1994). Pro definování pojmu „nezaměstnanost“ je třeba uvažovat výlučně o zaměstnání, které spočívá v práci na smluvním základě, přičemž smlouva zahrnuje i nárok na materiální odměnu za práci.¹⁸

4.3 Druhy a příčiny nezaměstnanosti

V obecné rovině můžeme nezaměstnanost rozdělit na nezaměstnanost *dobrovolnou*, kdy lidé dobrovolně nepracují a stát jí nevěnuje pozornost a neřeší ji, a nezaměstnanost *nedobrovolnou*, kdy lidé pracovat chtějí, ale nemohou nalézt odpovídající práci, a proto ji stát naopak sleduje a pomáhá řešit.¹⁹

Vedle obecně rozdělené nezaměstnanosti na dobrovolnou a nedobrovolnou, můžeme dále rozlišovat:

- zjevná nezaměstnanost – o takto nezaměstnaných lidech se ví, že jsou nezaměstnaní a proto jsou obvykle registrovaní na úřadech práce a pracovní místa si hledají (tito lidé mohou ovšem pracovat v šedé ekonomice – tzn. úplatky, nezdaněná práce, „melouchaření“)
- skrytá nezaměstnanost (neboli skrytá pracovní síla) – vyskytuje se v podobě osob, které se neucházejí o práci, protože ztratily naději na možnost nějaké zaměstnání získat, popřípadě si shánějí práci přímo u zaměstnavatelů

¹⁷ Srov. ARNOLDOVÁ, A. *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení, I. část*, s. 286

¹⁸ KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce s nezaměstnanými*, s. 299

¹⁹ Srov. ARNOLDOVÁ, A., *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení, I. část*, s. 286

a obcházejí tak úřady práce a proto nejsou tyto osoby zahrnuty ani do statistiky nezaměstnanosti

- neúplná zaměstnanost – tato zaměstnanost s sebou přináší určitá omezení v podobě práce na snížený úvazek nebo to, že lidé ve své práci naplno nevyužijí svou kvalifikaci, dovednosti a schopnosti²⁰

Podle příčiny lze dělit nezaměstnanost na čtyři druhy:²¹

- a) frikční nezaměstnanost – jedná se obvykle o krátkodobou nezaměstnanost a je způsobena běžným chodem života, kdy zaměstnaná osoba sama dobrovolně odchází ze svého nynějšího zaměstnání za účelem najít si nové zaměstnání (např. kvůli očekávanému propouštění, vyššímu platu, kvůli stěhování, matky po rodičovské dovolené)
- b) sezonní nezaměstnanost – tato nezaměstnanost je také krátkodobou záležitostí a objevuje se u některých profesí, které jsou obvykle závislé na počasí (např. stavebnictví, zemědělství, rybolov)
- c) strukturální nezaměstnanost – vzdělání a dovednosti uchazečů o zaměstnání neodpovídá oborové poptávce na trhu práce; zde může být možným řešením rekvalifikace
- d) konjunkturální (cyklická) nezaměstnanost – tato nezaměstnanost se projevuje zejména v období krize, kdy je nižší potřeba práce a firmy propouštějí své zaměstnance²²

V poslední řadě můžeme ještě nezaměstnanost rozčlenit na *krátkodobou a dlouhodobou*, přičemž krátkodobá nezaměstnanost se časově datuje do pěti měsíců od zaregistrování se na úřadu práce. Dlouhodobá nezaměstnanost naopak znamená, že dotyčná osoba je nezaměstnaná více jak pět měsíců od zaregistrování se na úřadu práce.²³

²⁰ Srov. KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce s nezaměstnanými*, s. 299-300

²¹ Srov. Tamtéž, s. 300

²² Srov. Tamtéž, s. 300-301

²³ Srov. Tamtéž, s. 300

4.4 Dlouhodobá nezaměstnanost

V dnešní době se dlouhodobá nezaměstnanost stává již běžným jevem a je velmi rozšířená, z čehož plyne i to, že je to rovněž tíživý sociálně politický problém. Platí tedy, že čím delší dobu je nezaměstnaný občan bez pracovního místa, tím obtížněji si nové zaměstnání hledá a v mnoha případech ho stále nenalézá.²⁴

Z časového hlediska je dlouhodobá nezaměstnanost vnímána jako doba delší než pět měsíců od zaregistrování se na úřadu práce.²⁵ I když tato doba se může různit a někteří autoři ji mohou formulovat jinak. Například Mareš dlouhodobou nezaměstnanost definuje jako dobu trvající déle než 1 či déle než 2 roky.²⁶

*V případě dlouhodobé nezaměstnanosti je třeba vzít v úvahu, že nejspíše postihuje:*²⁷

- nepružnou, dlouhodobě zaměstnanou pracovní sílu
- osoby nekvalifikované nebo s příliš nízkým vzděláním
- osoby se zdravotním postižením
- imigranty a osoby z etnických minorit
- mladistvé a problémové mladistvé
- osoby, pocházející ze zaostávajících a venkovských oblastí
- osoby s dvěma či více osobními a sociálními handicap²⁸

V celkovém souhrnu tedy můžeme říct, že dlouhodobá nezaměstnanost působí nepříznivě a to jak na samotného nezaměstnaného, tak i na společnost. Pro nezaměstnaného jedince to především znamená pokles jeho dosavadní životní úrovně, vedoucí někdy až k existenčním problémům, neshody až konflikty v rodině i jeho blízkém okolí. Mnohdy to může vést až k nedůvěře ve vlastní schopnosti. Nezaměstnaný jedinec se rovněž ocitá v depresích, zároveň má pocit bezmocnosti a vlastní zbytečnosti a nepotřebnosti. Ze strany společnosti je to v první řadě velká zátěž

²⁴ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 46

²⁵ Srov. KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce s nezaměstnanými*, s. 300

²⁶ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 25–26

²⁷ Tamtéž, s. 46

²⁸ Srov. Tamtéž, s. 46-47

pro státní rozpočet (dávky v nezaměstnanosti a další podpory a sociální služby), narůstají sociálně patologické jevy a celkově se projevuje nestabilita společnosti.²⁹

4.5 Marginalizace na trhu práce

Koncept marginalizace úzce souvisí s konceptem sociální exkluze. Zatímco marginalizace hovoří o odsouvání určitých osob a sociálních skupin na okraj společnosti (nebo okraj trhu; pozn. autora), sociální exkluze hovoří o odsouvání mimo společnost (Mareš 2001; 10–15). Marginalizované osoby jsou vystaveny zvýšenému riziku následné sociální a ekonomické exkluze.³⁰

Proces marginalizace má za následek snižování a omezování šancí uplatnit se na trhu práce a tím pádem dochází i ke zvyšování nebezpečí, kdy je marginalizovaný jedinec vystaven vyššímu riziku dlouhodobé nezaměstnanosti.³¹

Už třicet let se země, které jsou ekonomicky vyspělé, potýkají se zvyšováním množství lidí, kteří mají problém uplatnit se na trhu práce a jsou odsouváni na jeho samý okraj.³² Marginalizace zasahuje především jednotlivce nebo sociální kategorie, které se vyznačují nízkým lidským kapitálem a tím pádem jsou tedy hůře uplatnitelní. Dále může mít marginalizace také podobu diskriminace a zaujatosti vůči určitým skupinám lidí, především kvůli jejich etnickému původu.³³ V České republice se proces marginalizace týká především Romů, kdy je to zapříčiněno hned několika pro ně charakteristickými znaky. V první řadě se jedná o nízký lidský kapitál, kdy je u této etnické menšiny zjevná absence všeobecných znalostí a dovedností pro uplatnění se na trhu práce. Tento problém se pak nevyhnutelně prolíná s velmi nízkou kvalifikací a také pracovní nespolehlivostí.³⁴

²⁹ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 47

³⁰ POŘÍZKOVÁ, H. *Marginalizace migrantů na trhu práce jako nové sociální riziko*, s. 87

³¹ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 65

³² Srov. KELLER, J. *Tři sociální světy*, s. 96

³³ Srov. MAREŠ, P., SIROVÁTKA, T. *Marginalizace na trhu práce a materiální deprivace nezaměstnaných*, s. 61

³⁴ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 65

Marginalizace na trhu práce se ovšem netýká jen nekvalifikovaných nebo nezaměstnaných osob, ale může postihnout i osoby zaměstnané, kdy zde velkou roli hraje například nízká mzda nebo práce, která v nejmenším neodpovídá kvalifikaci jedince.³⁵

5. Státní politika zaměstnanosti

*Státní politiku zaměstnanosti vytváří stát a podílejí se na ní další subjekty činné na trhu práce, zejména zaměstnavatelé a odborové organizace; při provádění státní politiky zaměstnanosti spolupracuje stát s dalšími subjekty činnými na trhu práce, zejména s územními samosprávnými celky, profesními organizacemi, sdruženími osob se zdravotním postižením a organizacemi zaměstnavatelů.*³⁶

Jedním z cílů státní politiky zaměstnanosti je docílení vyrovnanosti mezi nabídkou pracovních sil a poptávkou po pracovních silách, dále se snaží co nejlépe využít zdroje pracovních sil a také zajistit bezpečnost práv občanů na zaměstnání. Tuto agendu jako celek zabezpečuje MPSV a úřady práce.³⁷

Dělení státní politiky zaměstnanosti:

a) aktivní politika zaměstnanosti

*Aktivní politika zaměstnanosti je souhrn opatření směřujících k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti. Aktivní politiku zaměstnanosti zabezpečuje ministerstvo a Úřad práce; podle situace na trhu práce spolupracují při její realizaci s dalšími subjekty.*³⁸

³⁵ Srov. SIROVÁTKA, T., MAREŠ, P. *Chudoba, deprivace, sociální vyloučení: nezaměstnaní a pracující chudí*, s. 647–649

³⁶ Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti.

³⁷ Srov. ARNOLDOVÁ, A. *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení, I. část*, s. 293

³⁸ Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

Prostředky pomocí nichž je vykonávána aktivní politika zaměstnanosti:

- *rekvalifikace*
- *investiční pobídky*
- *veřejně prospěšné práce*
- *společensky účelná pracovní místa*
- *překlenovací příspěvek*
- *příspěvek na zapracování*
- *příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program*³⁹

Mezi další činnosti, které vykonává aktivní politika zaměstnanosti, můžeme zařadit například poskytování poradenství pro ty, kdo si volí své budoucí povolání, dále jednotlivým jedincům pomáhá zprostředkovávat pro ně vhodné zaměstnání. Tato poradenství ohledně povolání zajišťují krajské pobočky Úřadů práce a rovněž pod ně spadající kontaktní pracoviště. Dále aktivní politika zaměstnanosti nabízí programy zaměřené na řešení zaměstnanosti, sdílené zprostředkování zaměstnání, nebo podporuje a poskytuje pomoc osobám se zdravotním postižením při jejich uplatnění na trhu práce.⁴⁰

b) pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti se naopak zabývá problémem, kdy musí finančně zabezpečit již nezaměstnané osoby. To znamená, že v přechodné době, kdy jsou bez pracovního místa, jim úřady práce nahrazují ztrátu mzdy ze zaměstnání. Tato ztráta mzdy či platu je často kompenzována tzv. podporou v nezaměstnanosti.⁴¹ Podpora v nezaměstnanosti má tedy za úkol nejen nahrazovat nezaměstnaným ušlý příjem, ale zároveň je motivuje k tomu, aby si co nejdříve hledali nová zaměstnání a nebyli tak ohroženi dlouhodobou nezaměstnaností. Podpora v nezaměstnanosti je proto vyplácena jen po určitou dobu a pouze takové finanční částky, které se odvíjí od výše předchozího

³⁹ Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

⁴⁰ Srov. Tamtéž

⁴¹ Srov. KREBS, V. *Sociální politika*, s. 297

příjmu. V případě, že je podpora v nezaměstnanosti vyplácena déle, než je stanovená doba, přicházejí na řadu dávky ze systému sociální pomoci.⁴²

Nárok na podporu ovšem nevzniká každému. Jedinec, který o ni žádá, musí splnit určité podmínky. Jednak musí mít v uplynulém období dvou let odpracován nejméně jeden rok, na jehož základě odváděl pojistné na důchodové pojištění. Za druhé musí nezaměstnaný jedinec o podporu v nezaměstnanosti požádat krajskou pobočku Úřadu práce, kde je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Poslední podmínkou k nároku na podporu v nezaměstnanosti musí být splněno to, že ke dni, k němuž nezaměstnanému má být podpora přiznána, nesmí být poživitelem starobního důchodu.⁴³

Délka poskytování podpory v nezaměstnanosti se odvíjí podle věku nezaměstnaného. V tomto případě to tedy znamená, že jedinci do 50 let věku bude podpora poskytována po dobu 5 měsíců, jedinci od 50 let a do 55 let věku bude poskytována po dobu 8 měsíců a jedinec starší 55 let bude mít nárok na podporu v délce 11 měsíců. Zákonem je rovněž stanoveno, že v prvních dvou měsících je výše podpory 65 %, další dva měsíce 50 % a po zbývajících dobu 45 % průměrného měsíčního čistého výdělku.⁴⁴

5.1 Orgány vykonávající státní správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti

v ČR

- MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí má pod svým dohledem činnost státní správy a dodržování zákonů při zajišťování bezpečnosti státní politiky zaměstnanosti. Jedním z úkolů ministerstva práce a sociálních věcí je řešení stěžejních záležitostí na trhu práce. Zajišťuje bezpečnost pro správu a poskytování prostředků na zabezpečování státní politiky zaměstnanosti.⁴⁵ *Pro účely zaměstnanosti zajišťuje vedení centrální evidence zájemců o zaměstnání, uchazečů o zaměstnání, cizinců, osob se zdravotním postižením, cizinců, volných pracovních míst, volných pracovních míst obsažitelných držitelů zelené*

⁴² Srov. KREBS, V. *Sociální politika*, s. 306–307

⁴³ Srov. *Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti*

⁴⁴ Srov. *Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti*

⁴⁵ Srov. ARNOLDOVÁ, A. *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení, I. část*, s. 290

*karty, volných pracovních míst obsažitelných držiteli modré karty, agentur práce (...).*⁴⁶ Dále ministerstvo práce a sociálních věcí řídí a dohlíží na úřady práce a jejich činnost. Celkově pak dohlíží na chod sektoru zaměstnanosti. Mezi další úkoly patří spravování financí na zabezpečování státní politiky zaměstnanosti a nakládání s nimi. V neposlední řadě hodnotí situaci na trhu práce – zpracovává opatření na snížení nezaměstnanosti, finančně podporuje rekvalifikace pro občany apod.⁴⁷

- Úřady práce

Jsou to územní orgány státní správy a jsou podřízené MPSV.⁴⁸ Zde ale ovšem musíme rozlišovat mezi Úřadem práce – generální ředitelství Úřadu práce a mezi Krajskou pobočkou Úřadu práce, z čehož samozřejmě plynou i rozdílné povinnosti a úkoly s nimi spojené.

Úřad práce – generální ředitelství Úřadu práce. Tento Úřad práce neustále sleduje celkovou situaci na trhu práce a poskytuje ministerstvu veškeré podklady k vyhodnocení programů a koncepcí státní politiky zaměstnanosti. Zároveň spolupracuje s různými dalšími institucemi jako například s orgány sociálního zabezpečení, zaměstnavateli, orgány pomoci v hmotné nouzi apod. Dále se zaslouhuje o rovnost mezi muži a ženami, osobami se zdravotním postižením nebo osob jiné národnosti či etnického původu na trhu práce. Spolu s ministerstvem také spolupracuje na rozvoji mezinárodních vztahů a rovněž v oblasti zaměstnanosti na mezinárodní úrovni. A v neposlední řadě také zakládá školící, rehabilitační a rekvalifikační střediska.⁴⁹

Krajská pobočka Úřadu práce. Tyto pobočky, rozdělené podle krajů ČR, spadají pod Úřad práce České republiky. K činnostem Krajských poboček Úřadů práce patří vyhodnocování vývoje a míry zaměstnanosti (statistiky, rozbor, výhledy) ve svém obvodu. Poskytuje rovněž informační a poradenské služby pro občany v oblasti zaměstnanosti. Krajské pobočky podávají informace především o tom, jaké mají uchazeči o zaměstnání možnosti při výběru vhodného povolání. Dále zprostředkují vyhovující zaměstnání nezaměstnaným uchazečům podle jejich získané kvalifikace

⁴⁶ Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

⁴⁷ Srov. ARNOLDOVÁ, A. *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení, I. část*, s. 290

⁴⁸ Srov. Tamtéž, s. 291

⁴⁹ Srov. Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

nebo případně rekvalifikaci. Samozřejmě vyplácí i podporu v nezaměstnanosti a rovněž i při rekvalifikaci apod.⁵⁰ Pod Krajské pobočky Úřadu práce pak patří tzv. kontaktní pracoviště v určitém kraji. To například znamená, že kontaktní pracoviště v Písku spadá pod Krajskou pobočku Úřadu práce v Českých Budějovicích. Kontaktní pracoviště spadající pod Krajské pobočky Úřadů práce vykonávají obdobné činnosti, stejně jako zmíněné Krajské pobočky.⁵¹

6. Rizikové skupiny ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností

Pro některé jedince může mít uplatnění na trhu práce podobu vážného problému. Tím se rozumí řada rysů lidské osobnosti, které mohou zvyšovat riziko ztráty zaměstnání a dokonce vést i k dlouhodobé nezaměstnanosti. Můžeme také říct, že i k opakované nezaměstnanosti. K těmto znakům osobnosti řadíme především zdravotní stav, věk, příslušnost k etnické menšině, pohlaví a vzdělání.⁵²

To tedy znamená, že lidé s těmito rysy osobnosti potřebují mnohem větší péči a pozornost při hledání zaměstnání, jak se píše v §33 zákona č.435/2004Sb. o zaměstnanosti.⁵³

§33 nám sděluje, že právě těmto jedincům je věnovaná zvýšená péče a pozornost při zprostředkování pro ně vhodného zaměstnání. Tím se konkrétně rozumí, že krajská pobočka Úřadu práce ve společné spolupráci s uchazečem o zaměstnání vypracují individuální akční plán. V tomto plánu je pak následně obsažen zdravotní stav, schopnosti a dovednosti uchazeče o zaměstnání a také jeho dosažená kvalifikace, z čehož se pak vychází při hledání vhodného zaměstnání. Individuální akční plán může být vypracován kdykoliv na požádání uchazeče o zaměstnání, který je vedený v evidenci nepřetržitě déle než 5 měsíců.⁵⁴

⁵⁰ Srov. ARNOLDOVÁ, A. *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení, I. část*, s. 291

⁵¹ Srov. <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/kop/pisek>

⁵² Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 109

⁵³ Srov. TOMEŠ, I. *Obory sociální politiky*, s. 93

⁵⁴ Srov. *Zákon č.435/2004 Sb. o zaměstnanosti*

- Ženy

Ženy jsou na pracovním trhu vnímány jako riziková skupina z důvodu mateřství. Ať už aktuálního nebo budoucího. To znamená, že u bezdětných žen se dá časem předpokládat, že z pracovního místa dříve či později odejdou na mateřskou a rodičovskou dovolenou. Kdežto u žen po mateřské a rodičovské dovolené se mateřství stává znevýhodňujícím faktorem, kdy hrozí častější absence kvůli péči o děti. Už z tohoto důvodu dávají zaměstnavatelé raději přednost těm uchazečům, kterým tyto absence nehrozí.⁵⁵

- Mladší věkové skupiny do 30 let

Tato skupina se dotýká především absolventů středních a vysokých škol, kteří si hledají své první zaměstnání po ukončení studia. Jejich znevýhodnění na trhu práce spočívá hlavně v tom, že po ukončení studia postrádají praktické zkušenosti a dovednosti a tím jsou pro případné zaměstnavatele profesně nezajímaví, proto raději dávají přednost zkušenějšímu uchazeči s praxí.⁵⁶

- Mladiství do 18 let věku

Pro uplatnění na trhu práce je pro tuto skupinu nezaměstnaných velmi obtížné najít si vhodné zaměstnání. Především je to zapříčiněno tím, že ve většině případů nemají mladiství nezaměstnaní potřebnou nebo vůbec žádnou kvalifikaci, což vše o mnoho ztěžuje. Dalším problémem může být také to, že pokud nejsou dotyční plnoletí, nemají ani žádnou hmotnou odpovědnost za svou práci. Nejvíce se to v této skupině nezaměstnaných dotýká hlavně žen, u kterých se v budoucnu předpokládá jejich nástup na mateřskou dovolenou, což může jejich nezaměstnanost ještě prodloužit a tím o to více pak znesnadnit nalezení zaměstnání.⁵⁷

⁵⁵ Srov. DUDOVÁ, R. (ed.). *Nové šance a rizika: Flexibilita práce, marginalizace a soukromý život u vybraných povolání a sociálních skupin*, s. 184–185

⁵⁶ Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 110

⁵⁷ Srov. KOTÍKOVÁ, J. *Rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání z pohledu úřadu práce*, s. 130–131

- Lidé bez kvalifikace

Nekvalifikovaní nebo jen nízce kvalifikovaní lidé jsou u nás nejvíce zasaženi dlouhodobou nezaměstnaností.⁵⁸ V této skupině se jedná především o neschopně vzdělavatelé mladé osoby nebo o osoby, které nejeví přílišný zájem o zaměstnání. Dále to mohou být například i osoby se společensky nežádoucím deviantním chováním (recidivisté, alkoholici, propuštění z nápravných zařízení či jinak sociálně nepřizpůsobivé osoby). Na poli pracovního trhu tedy platí, že čím má jedinec nižší kvalifikaci, tím hůře se mu hledá zaměstnání. O tyto osoby přestane být zájem a hrozí, že se stanou potenciálním kriminálním problémem pro naši společnost.⁵⁹

- Lidé se zdravotním postižením

*Přístup osob se zdravotním postižením k zaměstnání není ovlivňován pouze jejich schopnostmi, dovednostmi a vůlí, ale závisí také na jejich reálných možnostech, dostupnosti příležitostí, podpoře okolí a celé řadě objektivních překážek, které musí osoba se zdravotním postižením překonávat.*⁶⁰

Lidé se zdravotním postižením se na trhu práce řadí do skupiny, která kvůli svému zdravotnímu znevýhodnění hůře nachází své uplatnění v nějakém zaměstnání. Mají jednak velmi nesnadný a obtížný přístup k jakékoliv práci, ale pokud nějaké zaměstnání mají, je pro ně namáhavé si tuto pracovní pozici udržet. S tímto pak souvisí i problém diskriminace těchto osob, která se projevuje právě velmi ztíženou a pro ně nesnadnou dostupností k pracovním příležitostem, a která se doposud ještě zcela nevytratila z naší společnosti.⁶¹

Zákon č.435/2004 Sb. o zaměstnanosti na tuto skupinu ovšem pamatuje a sděluje nám, že zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají více než 25 zaměstnanců, mají povinnost zaměstnat alespoň 4 % osob se zdravotním postižením. Pokud je nechtějí zaměstnat, mají náhradní možnosti v podobě odkupu výrobků nebo služeb od osob se zdravotním postižením nebo také v podobě odvodu finanční částky do státního rozpočtu.⁶²

⁵⁸ Srov. KUCHAR, P. *Trh práce: sociologická analýza*, s. 139–140

⁵⁹ Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 114

⁶⁰ BLAŽKOVÁ, V. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením. *Fórum sociální politiky*, 2011, roč. 5, č. 2, s. 11

⁶¹ Srov. Tamtéž, s. 11

⁶² Srov. Zákon č.435/2004 Sb. o zaměstnanosti

- Starší lidé

Ztráta zaměstnání je nepříjemná a velmi těžká záležitost pro kohokoliv z nás, a o to hůře pro staršího člověka, který je zvyklý na pevný stereotyp a s velkými obtížemi se srovnává s tím, že je najednou nezaměstnaný. Tím spíše, že právě starší lidé jsou ti, kteří o pracovní místo přicházejí jako první v rámci snižování počtu zaměstnanců v podnicích.⁶³

*Pro zaměstnavatele se starší lidé jeví jako horší „investice“ ve srovnání s mladými lidmi.*⁶⁴ Jak už bylo výše zmíněno, starší lidé mají již zažitý určitý stereotyp a jakékoliv změny a nové situace jsou pro ně těžké ve smyslu zvykání si na tento nový stav.⁶⁵ Změnami a novými situacemi máme na mysli to, že pro starší osoby je poměrně často nesnadné naučit se pracovat například s moderními technologiemi nebo mít dostatečnou a vyhovující znalost cizího jazyka. Mezi další aspekty, které mohou být u této skupiny na překážku je také zdravotní stav. Z těchto důvodů se tato skupina osob stává pro zaměstnavatele profesně nezajímavá, a proto raději dávají přednost mladším.⁶⁶

- Romové

U této skupiny nezaměstnaných je největším problémem velmi nízká kvalifikace, přičemž až 80 % českých Romů má bohužel jen základní vzdělání, což tedy znamená, že tato skupina bude hůře uplatnitelná na trhu práce.⁶⁷

Díky jejich rozdílné kultuře, mentalitě a rovněž pro rasistickou zaujatost většinového obyvatelstva jsou pro Romy charakteristické mnohé sociální problémy, které spolu navzájem souvisí a přecházejí od jednoho k druhému (nízká kvalifikace má za následek nezaměstnanost, která má za následek špatné bydlení a závislost na sociálních dávkách atd.).⁶⁸ Bohužel pro romskou kulturu a mentalitu byla odjakživa rovněž typická i ta skutečnost, že neměli potřebu se vzdělávat a tento stav trvá dodnes.⁶⁹

⁶³ Srov. KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce s nezaměstnanými*, s. 301–302

⁶⁴ BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 112

⁶⁵ Srov. Tamtéž, s. 112

⁶⁶ Srov. KOTÍKOVÁ, J. *Rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání z pohledu úřadů práce*, s. 132

⁶⁷ Srov. KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce s nezaměstnanými*, s. 302

⁶⁸ Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální služby*, s. 92

⁶⁹ Srov. KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce s nezaměstnanými*, s. 302

7. Písecko

7.1 Základní charakteristika okresu Písek

Okres Písek je vnitrozemský okres v severní části Jihočeského kraje. V současné podobě a současném ohraničení vznikl v roce 1960. Rozlohou 1 127 km² se z něho stává druhý nejmenší okres v Jihočeském kraji. Z celkové rozlohy 1 127 km² tvoří 56 % zemědělská půda, 33 % lesní půda a zbylých 7 % patří zastavěným a ostatním plochám. Mezi hlavní vodní toky zde řadíme řeku Vltavu a řeku Otavu.

Okres Písek má přibližně 70 tisíc obyvatel, přičemž hustota zalidnění je 63 osob na 1 km² a tím pádem řadíme písecký okres spíše k více zalidněným okresům Jihočeského kraje. Samotné město Písek má pak okolo 30 tisíc obyvatel. Vývoj počtu obyvatelstva tohoto okresu je od roku 1990 spíše sestupný a v roce 2000 dosáhl minima počtu. Od tohoto roku, tedy roku 2000, můžeme mluvit o stagnaci s mírnými výkyvy na obě strany.⁷⁰

Z hospodářského pohledu je okres Písek především okresem průmyslově zemědělským. Přičemž odvětví, které zde mají z průmyslu největší převahu, jsou sektory týkající se strojírenství, textilního, elektrotechnického, kovodělného a dřevozpracujícího průmyslu. Veškerý tento průmysl a průmyslová výroba se pak nachází ve třech největších okresních městech – Písek, Protivín a Milevsko. Mezi největší zaměstnavatele, co se týče počtu zaměstnanců, můžeme například zařadit Nemocnici v Písku (zdravotní péče) s počtem zaměstnaných, každoročně se mírně pohybujícím, mezi 700 až 800 osob. Dále je to například Masokombinát CZ a.s. v Písku (zpracování masa) s průměrným počtem zaměstnanců okolo 300, ZVVZ Machinery a.s. v Milevsku (výroba vzduchotechnických zařízení) s počtem mezi 600 až 700 osob, ZVVZ Even engineering a.s. rovněž v Milevsku (dodavatelsko – inženýrská činnost v oblasti ekologie) s necelými 300 zaměstnanci.⁷¹ Rozvoj zaznamenaly i obchodní řetězce v Písku, jako je Kaufland, Tesco, Albert či OBI.

Nárůst zaměstnanosti na Písecku ovlivnila rovněž výstavba průmyslové zóny směrem na Čížovou, která je stavěna od 90. let. Sem můžeme zahrnout například takové firmy, jako Schneider Electric a.s. (výrobce sortimentu elektrosoučástek), Aisin europe

⁷⁰ Srov. http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pi

⁷¹ Srov. <http://www.portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>

manufacturing Czech s.r.o. (výroba olejových čerpadel pro automobilový průmysl), S.n.o.p. cz, a.s. (lisování kovů, výroba nástrojů), Amtek precision engineering CZ s.r.o. (strojírenská výroba), Faurecia Automotive Czech Republic s.r.o. (výroba komponentů pro automobilový průmysl) a Faurecia Components s.r.o. (výroba komponentů pro automobilový průmysl).⁷²

Z hlediska vzdělanosti a kulturní úrovně na tom okres Písek také není úplně zle. Postupně se zde rozvinuly základní, střední, střední odborné školy a střední odborná učiliště různého profesního zaměření. Rovněž se zde nachází i vyšší odborné školy a dokonce i jedna soukromá vysoká škola.⁷³

7.2 Průřez nezaměstnaností v okrese Písek

V této podkapitole bych chtěla nastínit vývoj nezaměstnanosti na Písecku v období 2007–2011 a s tím i další související data.

Tabulka č. 1 Průměrný přehled nezaměstnanosti za zkoumaná období (2007 až 2011)

Rok	Dosažitelní uchazeči celkem	Pracovní síla celkem	Míra nezaměstnanosti (v %)	Volná pracovní místa
2007	1 856	36 446	5,1	1 059
2008	1 551	37 138	4,2	1 005
2009	2 406	36 394	6,6	234
2010	2 594	36 630	7,1	170
2011	2 433	36 727	7,1	187

Zdroj: Portál MPSV⁷⁴; vlastní zpracování

Jak si můžeme všimnout, tato tabulka v sobě obsahuje čtyři údaje týkající se nezaměstnanosti a k tomu zpracovaná souhrnná data k jednotlivým obdobím. Zaprvé tu jsou dosažitelní uchazeči. Na první pohled je zjevné, že jejich počty nejprve klesaly, pak stoupaly a v posledním roce opět nepatrně klesly. Stejně kolísavé je to i u pracovní síly. Míra nezaměstnanosti ze začátku také kolísala, ale od roku 2009 do 2011 se pouze

⁷² Srov. <http://www.portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>

⁷³ Srov. http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pi

⁷⁴ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

navyšovala. Opakem jsou volná pracovní místa, kterých nejdříve bylo poměrně dost, ale od roku 2009 se jejich počet rapidně snížil.

Pro ilustraci připojuji i zpracovanou tabulku přehledu nezaměstnanosti za rok 2005 a 2006 (viz Tabulka č. 2) pro srovnání se zkoumanými roky 2007–2011 (viz Tabulka č. 1).

Tabulka č. 2 Přehled nezaměstnanosti v letech 2005–2006

Rok	Dosažitelní uchazeči celkem	Pracovní síla celkem	Míra nezaměstnanosti (v %)	Volná pracovní místa
2005	2 744	34 359	8,0	321
2006	2 576	35 056	7,4	687

Zdroj: Portál MPSV⁷⁵; vlastní zpracování

Tato tabulka udává data ještě dva roky nazpět od zkoumaného období. Od předchozí tabulky (Tabulka č. 1) se poměrně liší. A to ve všech bodech. V roce 2005 a 2006 je počet dosažitelných uchazečů vyšší než ve většině následujících let. Opakem je nižší pracovní síla. Míra nezaměstnanosti je naopak zase vyšší. Volná pracovní místa se oproti roku 2007 a 2008 pohybují v nižších číslech, kdežto ve srovnání s roky 2009 až 2011 opět mírně stoupají.

Pozn. Dosažitelní uchazeči: „*Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, uchazeči v pracovní neschopnosti, uchazeči, kteří jsou zařazeni rekvalifikační kurzy, nebo uchazeči, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.*“⁷⁶

⁷⁵ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

⁷⁶ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

Tabulka č. 3 Struktura nezaměstnaných podle věku a jejich průměrný počet (2007–2011)

Rok	Věk uchazečů			
	do 19 let	20–34 let	35–49 let	nad 50 let
2007	85	668	618	624
2008	83	582	524	540
2009	116	961	801	708
2010	119	1 002	879	763
2011	117	900	857	705

Zdroj: Portál MPSV⁷⁷; vlastní zpracování

Tabulka č. 3 shrnuje nezaměstnané v evidenci úřadu práce podle jejich věku. Jak je možno vidět, roky 2009, 2010 a 2011 se v porovnání s předchozími léty vyznačují vyššími počty nezaměstnaných. Dále si můžeme povšimnout, že uchazeči ve věku 20 až 34 let ve všech zkoumaných obdobích zastupují vždy ty nejvyšší počty.

Tabulka č. 4 Struktura nezaměstnaných podle vzdělání a jejich průměrný počet (2007–2011)

Vzdělání uchazečů	Rok				
	2007	2008	2009	2010	2011
Bez vzdělání, neúplné základní	7	4	5	11	8
Základní	462	375	545	580	575
Vyučení	842	744	1 132	1 211	1 094
Střední bez maturity	53	51	76	82	76
Vyučení s maturitou	91	93	149	159	141
ÚSV	57	47	65	50	53
ÚSO	390	328	487	510	471
Vyšší odborné	14	16	20	32	29
Bakalářské, vysokoškolské	80	71	108	130	131

Zdroj: Portál MPSV⁷⁸; vlastní zpracování

Tabulka č. 4 je souhrnem nezaměstnaných uchazečů rozdělených podle jejich dosaženého vzdělání. Je zjevné, že bez zaměstnání se zde v největší míře objevují uchazeči se základním vzděláním a uchazeči s vyučením. Nejméně uchazečů

⁷⁷ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>

⁷⁸ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>

nacházejících se v evidenci je paradoxně bez vzdělání či s neúplným základním vzděláním.

PRAKTICKÁ ČÁST

8. Cíl výzkumu a stanovení hypotéz

8.1 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu bylo zjistit vývoj nezaměstnanosti v okrese Písek v letech 2007 až 2011. Přesněji tedy vývoj nezaměstnanosti jak v jednotlivých zkoumaných obdobích, tak i u vybraných skupin nezaměstnaných osob.

8.2 Stanovení a zdůvodnění hypotéz

V této podkapitole si stanovím dvě hypotézy, které následně poté zdůvodním, proč a z jakého důvodu si myslím, že zrovna tyto mnou stanovené hypotézy se potvrdí či vyvrátí.

Hypotéza č. 1 (dále jen H1)

„Domnívám se, že na Písecku budou na trhu práce nezaměstnaností více ohroženy a postiženy ženy než muži.“

Zdůvodnění H1:

Jak už bylo zmíněno výše, v 5. kapitole – Rizikové skupiny ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností – ženy jsou ohroženy větší nezaměstnaností a horším uplatněním se na trhu práce z důvodu mateřství. Aktuálního či budoucího. U žen s dětmi hrozí častější absence kvůli péči o ně. Kdežto u bezdětných žen se dá předpokládat, že dříve či později ze zaměstnání na mateřskou a rodičovskou dovolenou odejdou. Zde tedy platí, že pro ženy může být mateřství jedna z překážek při hledání zaměstnání. Z těchto důvodů proto dávají zaměstnavatelé raději přednost uchazečům, kterým nehrozí tak častá absence, což jsou například muži.⁷⁹

⁷⁹ Srov. DUDOVÁ, R. (ed.). *Nové šance a rizika: Flexibilita práce, marginalizace a soukromý život u vybraných povolání a sociálních skupin*, s. 184–185

Hypotéza č. 2 (dále jen H2)

„Předpokládám, že lidé s vysokoškolským vzděláním budou méně častými uchazeči o zaměstnání vedení v evidenci úřadu práce.“

Zdůvodnění H2:

Obecně platí, že čím více člověk věnuje úsilí a financí do svého budoucího vzdělání, tím více se to poté odrazí v jeho uplatnění se na trhu práce. Ovšem výjimka potvrzuje pravidlo. Také platí, že pro absolventy škol může být obtížné si po ukončení studia najít vhodné zaměstnání a uplatnit se tak na trhu práce. Absolventi totiž po skončení vzdělání postrádají praktické zkušenosti, které případní zaměstnavatelé upřednostňují. Pokud je nemají, jsou pro zaměstnavatele profesně nezajímaví, a ti proto raději dají přednost zkušenějším uchazečům s praxí.⁸⁰ Uvidíme tedy, zda se tato hypotéza potvrdí či vyvrátí.

9. Metodika výzkumu

9.1 Výzkumná metoda

Výzkumnou metodou byl zvolen kvantitativní výzkum prováděný technikou analýzy dokumentů.

9.2 Výzkumná technika

Výzkum byl realizován pomocí techniky analýzy dokumentů.

Tato technika sběru dat zkoumá písemné dokumenty. Tuto techniku pro výzkum si výzkumník vybírá tehdy, pokud mu čas nedovoluje zvolit si jinou možnost nebo proto, že potřebná data nemůže získat přímým pozorováním a proto je nucen obrátit se na tento způsob výzkumu. Tato data ovšem nebyla vytvořena za účelem onoho výzkumu a při vlastním výzkumu se proto jedná o dokumenty již jednou zpracované.⁸¹

Analyzována byla data týkající se nezaměstnanosti v okrese Písek v období 2007 až 2011. Tato data pro vypracování bakalářské práce byla získána analýzou elektronické dokumentace týkající se nezaměstnanosti v okrese Písek.

⁸⁰ Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 110

⁸¹ Srov. BĀRTLOVÁ, S., SADÍLEK, P., TÓTHOVÁ, V. *Výzkum a ošetřovatelství*, s. 113–114

10. Popis terénu výzkumu

V této kapitole se budu věnovat popisu terénu výzkumu. Terénem mého výzkumu je okres Písek a vývoj jeho nezaměstnanosti v letech 2007–2011.

Popisem základní charakteristiky Písecka a jeho průřezem nezaměstnaností ve zkoumaném období jsem se věnovala v kapitole číslo 6. Nyní bych se ještě zaměřila na některé doplňující údaje a jejich srovnání ve zkoumaném období v již zmíněném místě výzkumu.

Pro znázornění a porovnání přikládám data o vývoji míry nezaměstnanosti na Písecku a celkově v ČR v letech 2007–2011 (viz Tabulka č. 5) a pro ilustraci ještě nejnovější údaj o míře nezaměstnanosti na Písecku a v ČR za rok 2012 (viz Tabulka č. 6).

Tabulka č. 5 Vývoj a porovnání míry nezaměstnanosti na Písecku a v ČR (2007 až 2011)

Rok	Písecko (v %)	ČR (v %)
2007	5,1	6,6
2008	4,2	5,4
2009	6,6	8,1
2010	7,1	9,0
2011	6,6	8,5

Zdroj: Portál MPSV⁸²; vlastní zpracování

Tabulka č. 6 Porovnání míry nezaměstnanosti na Písecku a v ČR v roce 2012

Rok	Písecko (v %)	ČR (v %)
2012	6,8	8,6

Zdroj: Portál MPSV⁸³; vlastní zpracování

Při zhlédnutí tabulky č. 5 nazvané Vývoj a porovnání míry nezaměstnanosti na Písecku a ČR (2007–2011) a tabulky č. 6 rovněž s názvem Porovnání míry nezaměstnanosti na Písecku a v ČR v roce 2012, můžeme jednak porovnat vývoj míry nezaměstnanosti jak ve zkoumaném terénu (okres Písek), ale zároveň můžeme data zkoumaného terénu porovnat i s daty celé ČR.

⁸² <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

⁸³ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

Při bližším zabývání se těmito daty, si můžeme povšimnout, že v jednotlivých letech míra nezaměstnanosti narůstala a to jak na Písecku, tak i v celé České republice. S výjimkou roku 2008, kdy míra nezaměstnanosti byla u obou míst nižší a rovněž i roku 2011, kdy na Písecku byla stejná jako předešlý rok a v ČR dokonce oproti předešlému roku mírně poklesla.

„Na základě dohody s Českým statistickým úřadem Ministerstvo práce a sociálních věcí počínaje lednem 2013 přechází na nový ukazatel registrované nezaměstnanosti v ČR s názvem Podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Tento ukazatel nahrazuje doposud zveřejňovanou míru registrované nezaměstnanosti, která poměřuje všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám. Údaje počínaje měsícem říjnem 2012 jsou zveřejněny podle stávající i nové metodiky paralelně, od ledna 2013 pouze podle nového výpočtu.“⁸⁴

Dále bych zde například zmínila a porovnála, jaká byla průměrná výše podpory v nezaměstnanosti na Písecku a pro srovnání rovněž i v celé České republice (Tabulka č. 7 a Tabulka č. 8) v období 2007–2011.

Tabulka č. 7 Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti na Písecku (2007–2011)

Rok	Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti (v Kč)
2007	4 633,-
2008	5 111,-
2009	5 497,-
2010	5 333,-
2011	5 182,-

Zdroj: Portál MPSV⁸⁵; vlastní zpracování

⁸⁴ http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

⁸⁵ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>

Tabulka č. 8 Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti v ČR (2007–2011)

Rok	Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti (v Kč)
2007	4 839,-
2008	5 299,-
2009	5 854,-
2010	5 706,-
2011	5 602,-

Zdroj: Portál MPSV⁸⁶; vlastní zpracování

Z tabulky č. 7 pod názvem Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti na Písecku (2007–2011) je patrné, že tato částka se v průběhu let velmi mírně zvyšovala, pouze v roce 2011 klesla a byla nižší než v roce 2010, 2009 a 2008.

Tabulka č. 8 nazvaná Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti v ČR (2007 až 2011) je na tom s údaji obdobně jako předchozí tabulka (Tabulka č. 7). Jednotlivé částky jsou si výší velmi podobné s částkami v okrese Písek, a jak můžeme vidět, průměrná podpora v nezaměstnanosti v ČR rovněž roste, ale pouze do roku 2009, rok 2010 a 2011 se už pohybuje v nižších číselných rovinách.

Tabulka č. 9 Délka nezaměstnanosti a průměrný počet nezaměstnaných za jednotlivá období (2007–2011)

Rok	Délka nezaměstnanosti					
	do 3 měs.	3–6 měs.	6–9 měs.	9–12 měs.	12–24 měs.	nad 24 měs.
2007	707	356	174	113	228	418
2008	786	354	137	81	134	236
2009	1 147	627	304	165	182	161
2010	1 110	588	308	197	366	195
2011	933	579	293	170	327	276

Zdroj: Portál MPSV⁸⁷; vlastní zpracování

Tato tabulka znázorňuje a podle délky nezaměstnanosti porovnává počty nezaměstnaných uchazečů. Z údajů je patrné, že roky 2007, 2008 a 2011 patří mezi ty, které jsou méně početné na nezaměstnané jedince, kdežto roky 2009 a 2010

⁸⁶ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>

⁸⁷ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>

jednoznačně ve výši uchazečů o zaměstnání vítězí, hlavně v délce nezaměstnanosti do 3 měsíců, kde počty přesahují tisíc uchazečů.

Tabulka č. 10 Doba evidence uchazečů s nárokem na podporu v nezaměstnanosti (2007–2011)

Rok	Délka nezaměstnanosti					
	do 3 měs.	3–6 měs.	6–9 měs.	9–12 měs.	12–24 měs.	nad 24 měs.
2007	459	249	58	28	11	1
2008	522	258	47	20	7	2
2009	769	388	72	26	1	0
2010	715	337	70	25	3	0
2011	497	353	70	22	1	0

Zdroj: Portál MPSV⁸⁸, vlastní zpracování

Tabulka č. 10 nám pak znázorňuje zkoumané roky, délku nezaměstnanosti a k těmto dvěma údajům posléze přiřazené průměrné počty uchazečů, kteří ještě stále mají nárok na podporu v nezaměstnanosti. Jak můžeme jednotlivá data spolu porovnat, vidíme, že nejvíce uchazečů mající nárok na podporu, jsou v evidenci vedení do 3 měsíců a 3 až 6 měsíců. Nejmenší nárok na podporu v nezaměstnanosti vzniká uchazečům, kteří jsou na úřadu práce v evidenci déle než 12–24 měsíců a nad 24 měsíců.

V neposlední řadě bych se v této kapitole ještě chtěla zmínit o aktivní politice zaměstnanosti (APZ) na Písecku a některých jejích nástrojích, prostřednictvím kterých je tato politika vykonávána. Tyto nástroje pak slouží a napomáhají ke snižování nezaměstnanosti či naopak zvyšování zaměstnanosti u rizikových skupin.⁸⁹ Z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti bych zmínila například veřejně prospěšné práce či chráněné pracovní dílny, chráněná pracovní místa a rekvalifikační kurzy. K posledně uvedeným rekvalifikačním kurzům bych uvedla, že na Písecku se jejich nejčastější zaměření týkalo především: základy obsluhy osobního počítače a obsluha osobního počítače, masér pro sportovní a rekondiční masáže, rekvalifikační kurzy pro získání profesního a řidičského průkazu, administrativní pracovník, manikúra a pedikúra včetně nehtové modeláže, účetnictví (s využitím výpočetní techniky), svářecí kurz, kosmetické služby, pracovník v sociálních službách, obsluha motovozíku a elektrovozíku, základy podnikání, pracovník sociální péče – přímá obslužná péče, komplexní obsluha PC,

⁸⁸ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>

⁸⁹ Srov. http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/statisticka_rocenka_trhu_prace_v_cr_v_roce_2011.pdf

aranžér a prodavač ve floristice, pracovník sociální péče se zaměřením na osobní asistenci, rozšíření řídičského oprávnění ze skupiny „B“ na skupinu „C“, rozšíření řídičského oprávnění ze skupiny „C“ na skupinu „E“, řidič motorového vozíku, specifické sociální dovednosti pracovníků v průmyslovém odvětví atd.⁹⁰

11. Výsledky výzkumu a jejich interpretace

Výzkum byl prováděn formou analýz příslušných dokumentů týkající se nezaměstnanosti na Písecku, hlavně tedy statistik a data byla poté pro větší přehlednost zpracována do tabulek.

Tabulka č. 11 Uchazeči o zaměstnání v roce 2007

Měsíc	Uchazeči celkem	Uchazeči celkem							Osoby se ZP
		Dosažitelní uchazeči	Ženy		Muži		Absolventi a mladiství		
			celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	
Leden	2 917	2 701	1 556	1 423	731	674	191	165	439
Únor	2 786	2 552	1 500	1 377	689	600	161	139	436
Březen	2 426	2 232	1 360	1 241	494	434	164	149	408
Duben	2 053	1 822	1 179	1 032	358	290	136	120	380
Květen	1 886	1 655	1 099	945	310	245	111	99	366
Červen	1 767	1 605	1 060	955	266	216	89	82	352
Červenec	1 851	1 681	1 141	1 039	247	192	114	101	349
Srpen	1 806	1 638	1 124	1 027	199	134	143	137	340
Září	1 767	1 583	1 053	926	186	137	178	170	350
Říjen	1 689	1 454	1 013	859	185	113	144	135	347
Listopad	1 700	1 485	1 015	882	215	145	117	105	353
Prosinec	2 020	1 860	1 130	1 033	393	339	105	96	392

Zdroj: Portál MPSV⁹¹; vlastní zpracování

Z této tabulky je patrné, že začátkem roku 2007 byl počet nezaměstnaných vyšší a během roku začal posléze postupně klesat, poslední měsíc v roce 2007 se opět počet nezaměstnaných u většiny kategorií nepatrně zvýšil. Když se pozastavíme jen nad počtem uchazečů o zaměstnání ženského pohlaví a srovnáme ho s mužským, můžeme vidět, že nezaměstnaných žen je ve všech měsících až o více jak polovinu větší počet než nezaměstnaných mužů, což je dost znepokojující.

⁹⁰ Srov. <http://www.portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>

⁹¹ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

Tabulka č. 12 Uchazeči o zaměstnání v roce 2008

Měsíc	Uchazeči celkem	Uchazeči celkem							Osoby se ZP
		Dosažitelní uchazeči	Ženy		Muži		Absolventi a mladiství		
			celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	
Leden	2 135	1 990	1 140	1 045	502	456	107	103	386
Únor	2 041	1 878	1 093	998	454	393	114	107	380
Březen	1 875	1 714	1 033	930	367	315	112	106	363
Duben	1 606	1 456	929	830	255	209	111	106	311
Květen	1 437	1 293	844	763	214	154	79	76	300
Červen	1 401	1 256	813	718	221	177	95	89	272
Červenec	1 458	1 343	876	809	221	175	96	94	265
Srpen	1 551	1 438	930	861	242	199	116	115	263
Září	1 583	1 457	923	843	232	188	171	169	257
Říjen	1 568	1 398	899	798	265	203	143	136	261
Listopad	1 619	1 441	925	811	303	246	124	117	267
Prosinec	2 051	1 952	1 099	1 044	525	485	111	107	316

Zdroj: Portál MPSV⁹²; vlastní zpracování

V tabulce č. 12 můžeme opět vidět, jako v předešlém roce, že na začátku roku byl počet uchazečů o zaměstnání v každé kategorii vyšší, v průběhu roku klesal a na konci opět pomalu rostl. Stejně jako v tabulce č. 11 jsou i zde ženy ve velké početní převaze oproti mužům.

Tabulka č. 13 Uchazeči o zaměstnání v roce 2009

Měsíc	Uchazeči celkem	Uchazeči celkem							Osoby se ZP
		Dosažitelní uchazeči	Ženy		Muži		Absolventi a mladiství		
			celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	
Leden	2 431	2 364	1 215	1 181	762	731	130	128	324
Únor	2 644	2 593	1 314	1 289	857	833	140	138	333
Březen	2 542	2 490	1 261	1 236	810	784	159	158	312
Duben	2 442	2 382	1 262	1 235	720	689	140	138	320
Květen	2 412	2 337	1 288	1 248	688	653	117	117	319
Červen	2 351	2 248	1 273	1 220	648	599	111	110	319
Červenec	2 368	2 267	1 310	1 251	630	590	108	106	320
Srpen	2 398	2 295	1 339	1 281	566	523	171	169	322
Září	2 439	2 346	1 341	1 293	549	505	241	240	308
Říjen	2 416	2 274	1 322	1 244	545	484	230	227	319
Listopad	2 538	2 380	1 351	1 257	652	590	206	204	329
Prosinec	3 007	2 893	1 519	1 457	904	853	202	201	382

Zdroj: Portál MPSV⁹³; vlastní zpracování

⁹² <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

Z tabulky č. 13 můžeme vyčíst, že počet nezaměstnaných v jednotlivých měsících byl relativně stejný a nijak zvlášť nevybočující. Pouze na konci roku 2009 se kvantita uchazečů slabě zvýšila. I v tomto roce jsou ženy ve vyšším zastoupení než muži.

Tabulka č. 14 Uchazeči o zaměstnání v roce 2010

Měsíc	Uchazeči celkem	Uchazeči celkem							Osoby se ZP
		Dosažitelní uchazeči	Ženy		Muži		Absolventi a mladiství		
			celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	
Leden	3 355	3 229	1 557	1 478	1 210	1 164	196	195	392
Únor	3 439	3 233	1 571	1 435	1 256	1 191	216	211	396
Březen	3 140	2 959	1 479	1 383	1 109	1 027	203	200	349
Duben	2 734	2 605	1 345	1 265	880	835	182	178	327
Květen	2 487	2 347	1 288	1 195	735	693	155	150	309
Červen	2 347	2 206	1 268	1 184	644	592	132	127	303
Červenec	2 408	2 300	1 357	1 295	585	542	161	158	305
Srpen	2 455	2 354	1 421	1 366	499	456	220	217	315
Září	2 396	2 274	1 354	1 286	443	389	268	268	331
Říjen	2 298	2 163	1 280	1 206	453	393	227	226	338
Listopad	2 566	2 430	1 413	1 341	547	485	221	219	385
Prosinec	3 169	3 026	1 546	1 473	1 009	942	209	206	405

Zdroj: Portál MPSV⁹⁴; vlastní zpracování

V roce 2010 je počet uchazečů na začátku tohoto období opět vyšší než v průběhu celého roku a to až do prosince, kdy se čísla znovu zvedají. Rovněž i v roce 2010 nezaměstnané ženy převažují nezaměstnané muže, i když v některých měsících už nejsou počty natolik rozdílné jako v minulých letech.

⁹³ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

⁹⁴ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

Tabulka č. 15 Uchazeči o zaměstnání v roce 2011

Měsíc	Uchazeči celkem	Uchazeči celkem							Osoby se ZP
		Dosažitelní uchazeči	Ženy		Muži		Absolventi a mladiství		
			celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	
Leden	3 333	3 142	1 546	1 444	1 162	1 082	207	198	418
Únor	3 333	3 121	1 553	1 438	1 153	1 062	207	201	420
Březen	3 059	2 843	1 468	1 347	989	902	194	186	408
Duben	2 640	2 473	1 361	1 271	747	676	162	156	370
Květen	2 345	2 180	1 248	1 163	626	551	129	124	342
Červen	2 288	2 131	1 258	1 171	576	510	115	111	339
Červenec	2 335	2 195	1 334	1 262	530	466	138	134	333
Srpen	2 235	2 094	1 281	1 207	465	401	163	160	326
Září	2 237	2 070	1 262	1 173	445	372	233	228	297
Říjen	2 260	2 096	1 277	1 189	478	407	213	208	292
Listopad	2 417	2 255	1 358	1 282	575	493	194	190	290
Prosinec	2 728	2 591	1 442	1 374	794	728	189	186	303

Zdroj: Portál MPSV⁹⁵; vlastní zpracování

Rok 2011 se nijak neliší od ostatních zkoumaných let. Na začátku roku je opět vyšší počet uchazečů o zaměstnání než během roku. Nárůst se mírně projevuje zase až v prosincovém měsíci. Od předchozího roku (Tabulka č. 14) je zde opět patrný velký početní rozdíl mezi nezaměstnanými ženami a muži.

Tabulka č. 16 Průměrný počet uchazečů o zaměstnání za jednotlivá období (2007 až 2011)

Rok	Uchazeči celkem	Uchazeči celkem							Osoby se ZP
		Dosažitelní uchazeči	Ženy		Muži		Absolventi a mladiství		
			celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	celkem	dosaž.	
2007	2 056	1 856	1 186	1 062	356	293	138	125	376
2008	1 694	1 551	959	871	317	267	115	110	303
2009	2 499	2 406	1 316	1 266	694	653	163	161	326
2010	2 733	2 594	1 407	1 326	781	726	199	196	346
2011	2 601	2 433	1 366	1 277	712	638	179	174	345

Zdroj: Portál MPSV⁹⁶; vlastní zpracování

Tato tabulka shrnuje data z předchozích podrobněji zpracovaných tabulek (Tabulky č. 11, 12, 13, 14 a 15) a udává průměrné počty uchazečů o zaměstnání v jednotlivých zkoumaných obdobích (2007–2011). Po prozkoumání dat v této tabulce si můžeme

⁹⁵ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

⁹⁶ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

všimnout, že v letech 2007 a 2008 počty dosažitelných uchazečů sahají pod dva tisíce nezaměstnaných osob, kdežto v letech 2009, 2010, a 2011 se tyto počty pohybují už nad dva tisíce nezaměstnaných osob. Rovněž je z této tabulky patrné, že v každém roce ženy opět zabírají první místo ve výši nezaměstnanosti.

Jak jsme si z tabulek č. 11, 12, 13, 14, a 15 mohli všimnout, nezaměstnanost se objevovala ponejvíce v zimních měsících, kdy se projevovaly největší výkyvy v počtech nezaměstnaných osob, oproti ostatním měsícům. Důvodem je to, že v zimních měsících se přerušují sezonní práce. V tomto období je pak výrazně ovlivněn trh práce, kdy počty evidovaných narůstají mnohdy až o 500–600 osob.⁹⁷

Tabulka č. 17 Absolventi škol podle stupňů vzdělání v evidenci ÚP v roce 2007

Stupeň vzdělání	1. pol. (k 30. 4. 2007)			2. pol. (k 30. 9. 2007)		
	celkem	dívky	chlapci	celkem	dívky	chlapci
Střední odborné s výuč. listem	27	16	11	45	20	25
ÚSV – gymnázium	7	3	4	10	7	3
ÚSO – vyučení a maturita	11	7	4	25	11	14
ÚSO – SOŠ (bez vyučení)	42	27	15	43	22	21
Vyšší odborné	5	3	2	11	7	4
Bakalářské	2	2	–	7	4	3
Vysokoškolské	6	3	3	17	10	7
Doktorské	–	–	–	–	–	–
Absolventi škol celkem	100	61	39	158	81	77

Zdroj: Portál MPSV⁹⁸; vlastní zpracování

Oproti prvnímu pololetí roku 2007 se ve druhém pololetí stav o 58 evidovaných absolventů navýšil. V tabulce můžeme vidět, že nejvíce nezaměstnaných absolventů v tomto roce je se středním odborným vzděláním (bez vyučení). A to jak v prvním, tak i druhém pololetí, přičemž se čísla liší pouze o jednu osobu. Hned za ním jsou pak absolventi se středním odborným vzděláním s výučním listem a s menším počtem také absolventi s úplným středním odborným vzděláním s vyučením a maturitou. V nejmenším zastoupení jsou v evidenci absolventi s doktorským vzděláním, kdy se v roce 2007 na úřadu práce neevidoval žádný.

⁹⁷ Srov. <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>

⁹⁸ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Pozn. ÚSO = úplné střední odborné vzdělání s maturitou⁹⁹

ÚSV = úplné střední vzdělání¹⁰⁰

Tabulka č. 18 Mladiství v evidenci ÚP v roce 2007

Vzdělání	1. pol. (k 30. 4. 2007)			2. pol. (k 30. 9. 2007)		
	celkem	dívky	chlapci	celkem	dívky	chlapci
Bez vzdělání, neúplné základní	2	1	1	–	–	–
Základní, praktická škola	28	15	13	15	9	6
Mladiství celkem	30	16	14	15	9	6

Zdroj: Portál MPSV¹⁰¹; vlastní zpracování

Tabulka č. 18 znázorňuje mladistvé bez vzdělání či jen se základním vzděláním v evidenci úřadu práce v roce 2007. Zatímco bez vzdělání či s neúplným vzděláním se v tomto roce na úřad práce za evidovali pouze dva uchazeči o zaměstnání, tak naopak se základním vzděláním či praktickou školou to bylo až o 26 v prvním pololetí a o 15 v druhém pololetí uchazečů více.

Tabulka č. 19 Absolventi škol podle stupňů vzdělání v evidenci ÚP v roce 2008

Stupeň vzdělání	1. pol. (k 30. 4. 2008)			2. pol. (k 30. 9. 2008)		
	celkem	dívky	chlapci	celkem	dívky	chlapci
Střední odborné s výuč. listem	20	8	12	51	21	30
ÚSV – gymnázium	7	5	2	6	5	1
ÚSO – vyučení a maturita	11	5	6	29	13	16
ÚSO – SOŠ (bez vyučení)	31	16	15	34	20	14
Vyšší odborné	5	4	1	14	8	6
Bakalářské	4	1	3	8	4	4
Vysokoškolské	4	2	2	11	5	6
Doktorské	–	–	–	–	–	–
Absolventi škol celkem	82	41	41	153	76	77

Zdroj: Portál MPSV¹⁰²; vlastní zpracování

Ve druhém pololetí roku 2008 rovněž počet evidovaných absolventů narostl oproti prvnímu pololetí. A to až o 71 osob, což je ještě o něco více než v předchozím roce. Nejvyšší počet evidovaných je opět se středním odborným vzděláním (bez vyučení) a středním odborným vzděláním s výučním listem. V nízkém počtu jsou na úřadu práce

⁹⁹ <http://www.zkratky.cz/USO/13099>

¹⁰⁰ <http://www.zkratky.cz/USV/13112>

¹⁰¹ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

¹⁰² <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

vidovaní absolventi gymnázií, bakalářského a vysokoškolského vzdělání a zcela nulový počet opět zastupují absolventi s doktorským studiem.

Tabulka č. 20 Mladiství v evidenci ÚP v roce 2008

Vzdělání	1. pol. (k 30. 4. 2008)			2. pol. (k 30. 9. 2008)		
	celkem	dívky	chlapci	celkem	dívky	chlapci
Bez vzdělání, neúplné základní	–	–	–	–	–	–
Základní, praktická škola	23	12	11	9	4	5
Mladiství celkem	23	12	11	9	4	5

Zdroj: Portál MPSV¹⁰³; vlastní zpracování

Oproti roku 2007, kdy se na úřadu práce nacházeli mladiství bez vzdělání či s neúplným vzděláním, v roce 2008 v této kategorii není evidovaný nikdo. Se základní či praktickou školou ovšem ano, i když s nižším počtem než v předešlém roce. A to jak v prvním, tak i v druhém pololetí.

Tabulka č. 21 Absolventi škol podle stupňů vzdělání v evidenci ÚP v roce 2009

Stupeň vzdělání	1. pol. (k 30. 4. 2009)			2. pol. (k 30. 9. 2009)		
	celkem	dívky	chlapci	celkem	dívky	chlapci
Střední odborné s výuč. listem	28	10	18	77	32	45
ÚSV – gymnázium	8	5	3	6	3	3
ÚSO – vyučení a maturita	20	9	11	29	12	17
ÚSO – SOŠ (bez vyučení)	40	18	22	65	34	31
Vyšší odborné	4	2	2	9	3	6
Bakalářské	3	2	1	9	6	3
Vysokoškolské	5	5	–	12	12	–
Doktorské	–	–	–	–	–	–
Absolventi škol celkem	108	51	57	207	102	105

Zdroj: Portál MPSV¹⁰⁴; vlastní zpracování

S porovnáním let 2007 a 2008 sebou obě pololetí roku 2009 přináší nárůst evidovaných absolventů. V prvním pololetí okolo 20 osob a v druhém zhruba o 50–60 osob. Stejně jako v předešlých dvou letech jsou na úřadu práce nejvíce evidovaní absolventi se středním odborným vzděláním s maturitou (bez vyučení), s výučním listem a tentokrát i se středním odborným vzděláním s vyučením a maturitou. Nejnižší a nulová čísla jsou opět obsazena studenty s vysokoškolským vzděláním.

¹⁰³ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

¹⁰⁴ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Tabulka č. 22 Mladiství v evidenci ÚP v roce 2009

Vzdělání	1. pol. (k 30. 4. 2009)			2. pol. (k 30. 9. 2009)		
	celkem	dívky	chlapci	celkem	dívky	chlapci
Bez vzdělání, neúplné základní	–	–	–	–	–	–
Základní, praktická škola	22	13	9	21	14	7
Mladiství celkem	22	13	9	21	14	7

Zdroj: Portál MPSV¹⁰⁵; vlastní zpracování

Tak jako v roce 2008 i tento rok nemá úřad práce žádné evidované uchazeče bez vzdělání či s neúplným vzděláním. Podobné je to i s uchazeči se základním vzděláním, kdy v první části roku se počet nijak nezměnil a v druhé části roku se naopak mírně navýšil.

Tabulka č. 23 Absolventi škol podle stupňů vzdělání v evidenci ÚP v roce 2010

Stupeň vzdělání	1. pol. (k 30. 4. 2010)			2. pol. (k 30. 9. 2010)		
	celkem	dívky	chlapci	celkem	dívky	chlapci
Střední odborné s výuč. listem	37	15	22	68	27	41
ÚSV – gymnázium	7	4	3	4	3	1
ÚSO – vyučení a maturita	21	8	13	25	10	15
ÚSO – SOŠ (bez vyučení)	56	38	18	59	39	20
Vyšší odborné	6	5	1	20	9	11
Bakalářské	6	4	2	20	13	7
Vysokoškolské	10	5	5	29	21	8
Doktorské	–	–	–	1	1	–
Absolventi škol celkem	143	79	64	226	123	103

Zdroj: Portál MPSV¹⁰⁶; vlastní zpracování

V roce 2010 se oproti loňskému roku opět celkový počet absolventů v obou pololetích navýšil, přičemž nejvyšší počty evidovaných absolventů jsou zase absolventi se stejnými typy škol jako ve všech předchozích letech (2007–2009). Neměnné je to i u nejnižších čísel, kdy se toto týká opět studentů vysokých škol. Je tu ovšem jedna malá změna ve srovnání s minulými léty. Tento rok studenti vysokých škol stále patří mezi méně evidovanou kategorii na úřadu práce, ovšem s tím rozdílem, že jejich počet přece jenom nepatrně narostl a především je v tomto roce na úřadu práce poprvé evidovaný student s doktorským vzděláním.

¹⁰⁵ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

¹⁰⁶ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Tabulka č. 24 Mladiství v evidenci ÚP v roce 2010

Vzdělání	1. pol. (k 30. 4. 2010)			2. pol. (k 30. 9. 2010)		
	celkem	dívky	chlapci	celkem	dívky	chlapci
Bez vzdělání, neúplné základní	4	2	2	6	3	3
Základní, praktická škola	25	14	11	24	14	10
Mladiství celkem	29	16	13	30	17	13

Zdroj: Portál MPSV¹⁰⁷; vlastní zpracování

Ve srovnání s minulými roky se celkový počet mladistvých v evidenci úřadu práce zvedl. Změna rovněž nastala i u mladistvých bez vzdělání či s neúplným vzděláním, kdy byl zaznamenán nárůst na rozdíl od let 2008 a 2009, kdy byla tato kategorie nulová.

Tabulka č. 25 Absolventi škol podle stupňů vzdělání v evidenci ÚP v roce 2011

Stupeň vzdělání	1. pol. (k 30. 4. 2011)			2. pol. (k 30. 9. 2011)		
	celkem	dívky	chlapci	celkem	dívky	chlapci
Střední odborné s výuč. listem	33	11	22	65	31	34
ÚSV – gymnázium	7	4	3	5	5	–
ÚSO – vyučení a maturita	15	6	9	22	10	12
ÚSO – SOŠ (bez vyučení)	44	26	18	48	33	15
Vyšší odborné	12	7	5	16	6	10
Bakalářské	9	4	5	13	9	4
Vysokoškolské	7	6	1	30	22	8
Doktorské	–	–	–	–	–	–
Absolventi škol celkem	127	64	63	199	116	83

Zdroj: Portál MPSV¹⁰⁸; vlastní zpracování

V posledním zkoumaném roce si můžeme všimnout nepatrného poklesu celkového počtu absolventů v obou pololetích. Rovněž stále zůstávají stejné stupně vzdělání podle nejvyšších čísel evidovaných absolventů jako v předchozích letech. K nízkým číslům můžeme tradičně zařadit studenty vysokých škol a tentokrát i studenty gymnázií.

¹⁰⁷ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

¹⁰⁸ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Tabulka č. 26 Mladiství v evidenci ÚP v roce 2011

Vzdělání	1. pol. (k 30. 4. 2011)			2. pol. (k 30. 9. 2011)		
	celkem	dívky	chlapci	celkem	dívky	chlapci
Bez vzdělání, neúplné základní	5	3	2	4	2	2
Základní, praktická škola	20	8	12	19	13	6
Mladiství celkem	25	11	14	23	15	8

Zdroj: Portál MPSV¹⁰⁹; vlastní zpracování

Ve srovnání s předchozím rokem, došlo v tomto k mírnému poklesu celkového počtu evidovaných mladistvých. Jinak se data v letech 2007–2011 od sebe nijak zásadně neliší a zůstávají v jednotlivých letech obdobná.

¹⁰⁹ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

12. Verifikace hypotéz

Hypotéza č. 1 zněla: *„Domnívám se, že na Písecku budou na trhu práce nezaměstnaností více ohroženy a postiženy ženy než muži.“* K této hypotéze se vztahovaly zpracované tabulky č. 11, 12, 13, 14, 15 s názvem Uchazeči o zaměstnání 2007–2011 a tabulka č. 16 s názvem Průměrný počet uchazečů o zaměstnání za jednotlivá období.

Po prostudování a prozkoumání všech dat, následně zpracovaných do tabulek č. 11, 12, 13, 14, 15, a 16, je na první pohled zřejmé, že se hypotéza č. 1 potvrdila. Z tabulek je možno vyčíst a jasnými výsledky dokázat, že na Písecku jsou ženy opravdu mnohem více ohroženy a postiženy nezaměstnaností. Ze zpracovaných dat je zároveň patrné, že počet nezaměstnaných žen je mnohdy vyšší až o více jak polovinu než počet nezaměstnaných mužů, což je podle mého názoru velmi znepokojující.

Hypotéza č. 2 zněla: *„Předpokládám, že lidé s vysokoškolským vzděláním budou méně častými uchazeči o zaměstnání vedení v evidenci úřadu práce.“* S touto hypotézou souvisely tabulky č. 17, 19, 21, 23, 25 nazvané Absolventi škol podle stupňů vzdělání v evidenci ÚP 2007–2011 a tabulky č. 18, 20, 22, 24 a 26 pod názvem Mladiství v evidenci ÚP 2007–2011.

Z prostudování a utřídění si informací v tabulkách můžeme rovněž říci, že i hypotéza č. 2 se potvrdila. Zpracované tabulky č. 17 – 26 jednoznačně dokazují, že lidé, kteří prošli vysokoškolským vzděláním (ať už bakalářské, vysokoškolské či doktorské vzdělání), jsou opravdu méně častými uchazeči vedení v evidenci úřadu práce. Zároveň zpracování této hypotézy potvrdilo i první hypotézu, kde se jednalo o předpoklad, že nezaměstnaností jsou více postiženy a ohroženy ženy než muži. I z druhé vypracované hypotézy vyplývá, že mezi absolventy škol a mladistvými jsou ve většině případů ve vyšším zastoupení dívky než chlapci, kteří jsou vedení v evidenci úřadu práce.

13. Diskuse

V dnešní společnosti se pro člověka zaměstnání objevuje na předních příčkách jeho priorit. A to, jak už bylo v práci naznačeno, ze sociálního a hlavně z ekonomického hlediska, tedy z hlediska finančního zabezpečení sebe samého a své rodiny. Při ztrátě zaměstnání na sebe člověk bere roli nezaměstnaného, nepracujícího, což většina z nás může považovat jako osobní prohru. U některých to posléze může mít až devastující důsledky ve smyslu ekonomických, sociálních, psychických a fyzických problémů. Proto, když víme, v jakém rozměru se u nás problematika nezaměstnanosti objevuje a jaké důsledky z nich pak pro nezaměstnané plynou, jí bychom měli věnovat zvýšenou pozornost a snažit se již o zmíněnou prevenci. Protože nezaměstnanost u nás vždy byla, je a nadále i bude.

Z výše zmíněným nepochybně souhlasí i Petr Mareš, když tvrdí, že právě ztráta práce a nezaměstnanost má velký dopad jak na život společenský, ale i na život samotného nezaměstnaného jedince. V tomto případě tu hlavní roli hraje právě snížení životní úrovně, ztráta finančních příjmů a veškeré další důsledky z toho vyplývající.¹¹⁰

Můj výzkum formou analýz příslušných dokumentů tedy dokazuje, že mnou stanovené hypotézy se potvrdily. Zároveň výsledky mých hypotéz potvrdila i odborná literatura zabývající se touto problematikou.

Z výzkumu vyplývá, že stav, kdy jsou osoby ženského pohlaví více postihnuty nezaměstnaností, je asi opravdu normální a běžný (viz Tabulky č. 11, 12, 13, 14, 15 a 16 k hypotéze č. 1: „*Domnívám se, že na Písecku budou na trhu práce více nezaměstnaností ohroženy a postiženy ženy než muži.*“ na s. 35–38). Z jedné strany to docela chápu. A to právě z již několikrát zmiňovaného důvodu mateřství, jak uvádí i mnoho autorů zabývajících se touto problematikou.

Například Petr Mareš uvádí, že ženy představují právě jednu z rizikových skupin ohrožených nezaměstnaností a zároveň i dlouhodobou nezaměstnaností. Jedním z hlavních důvodů jejich většího počtu ve skupině nezaměstnaných je, že jako první většinou přicházejí na řadu při snižování stavu zaměstnanců a druhým je právě již zmiňované mateřství. Uplatnění na trhu práce je pro ně pak mnohem obtížnější než

¹¹⁰ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, vydání první, 1994, s. 62

například u mužů.¹¹¹ Obdobně se k tomuto vyjadřuje i Radka Dudová, jak už bylo zmíněno výše ve výčtu rizikových skupin na trhu práce (viz Kapitola č. 5, s. 21). Na druhou stranu ale nerozumím tomu, že počet nezaměstnaných žen na Písecku je až o tolik vyšší, v mnohých případech se jedná o více jak polovinu, než počet nezaměstnaných mužů.

Hypotéza č. 2 zněla: „*Předpokládám, že lidé s vysokoškolským vzděláním budou méně častými uchazeči o zaměstnání vedení v evidenci úřadu práce.*“ Začátek zdůvodnění této hypotézy č. 2 (viz Kapitola č. 8, s. 29) zněl, že obecně platí, že čím více úsilí a finančních prostředků člověk vloží do svého vzdělání, tím více se mu to v budoucnu vrátí ve smyslu lepšího uplatnění se na trhu práce. I když výjimka potvrzuje pravidlo. Výzkumem se tato hypotéza potvrdila (viz Tabulky č. 17–26, na s. 39–44). A to i přesto, že mnoho autorů zabývajících se ve svých knihách tímto tématem, tvrdí naprostý opak. Například Božena Buchtová (viz Kapitola č. 5, s. 21), která je právě opačného názoru.

Stejného názoru jako Božena Buchtová je opět i Petr Mareš. Ten souhlasí a uvádí, že další větší početní skupinu nezaměstnaných tvoří právě mladší věkové skupiny, tzn. mladí lidé, kteří ukončili svá studia.¹¹²

K těmto výsledkům dospěl též Pavel Kuchař, který uvádí, že právě u této skupiny osob chybí ty praktické zkušenosti, které zaměstnavatelé naopak vyhledávají a dávají jim přednost. Díky tomu se proto většina absolventů škol hned po ukončení studií ocitá v evidencích úřadů práce, kde mnohdy setrvávají delší dobu a tím pádem jsou tedy ohroženi i dlouhodobou nezaměstnaností.¹¹³ Na druhou stranu ovšem tvrdí, že čím větší chce mít člověk uplatnění na trhu práce, tím větší musí být investice do vzdělání (viz Kapitola č. 3, s. 9). Na toto pak navazuje i Dagmar Brožová, která uvádí, že člověk vyšším lidským kapitálem má i vyšší průměrný plat než člověk s nižším lidským kapitálem (viz Kapitola č. 3, s. 9).

¹¹¹ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, vydání první, 1994, s. 111

¹¹² Srov. Tamtéž, s. 112

¹¹³ Srov. KUCHAR, P. *Trh práce: sociologická analýza*, s. 147

14. Závěr

Jelikož zaměstnání má pro člověka v dnešním světě a společnosti velký a důležitý význam, každý by si měl svého zaměstnání vážit a držet si ho. Ale ne vždy je to tak lehké a mnohým se může stát, že i přese všechno to vynaložené úsilí a snažení, o práci přijdou. Ať vlastní či ne vlastní vinou. Tím se člověk dostává do skupiny nezaměstnaných, kdy ztráta zaměstnání je velmi stresující a přináší sebou mnohé nemalé problémy. Ať už sociální či ekonomické. Z těchto důvodů by se proto stát měl snažit této skupině lidí nějak pomoci. V nejlepším případě by se této problematice měla věnovat neustálá pozornost a určitá snaha o prevenci, aby nedocházelo k neustálému navyšování nezaměstnaných osob na trhu práce.

Cílem mé bakalářské práce bylo zjištění a porovnání vývoje nezaměstnanosti na Písecku v letech 2007–2011. Zajímalo mě, jak si v tomto okresu tato problematika stojí. Zda se v průběhu let objevovaly nějaké větší výkyvy dat či se v jednotlivých zkoumaných letech údaje nijak výrazně nelišily a zůstávaly obdobné.

V první části bakalářské práce – teoretické části, jsem na základě odborné literatury shrnula důležité poznatky a informace týkající se problému nezaměstnanosti. První kapitola se zabývala trhem práce. Dále by zmíněn lidský kapitál a jeho smysl a důležitost pro člověka při uplatňování se na trhu práce. Dále teoretická část definovala pojem nezaměstnanost, vyjmenovala její druhy a příčiny, věnovala pozornost důležitosti a významu zaměstnání pro člověka v dnešní společnosti a také se dotkla pojmu marginalizace. Další kapitola byla věnovaná rizikovým skupinám na trhu práce. V posledních dvou kapitolách byly zmíněny stručné údaje o státní politice zaměstnanosti, která se právě touto problematikou zabývá a také základní charakteristika Písecka – zkoumaného terénu.

V praktické části jsem potom zkoumala, jaký byl vývoj nezaměstnanosti na Písecku v letech 2007–2011, kdy samotný výzkum byl prováděn formou analýz tomu odpovídajících dokumentů (tedy hlavně statistik). Nejprve jsem ve zpracovaných tabulkách nastínila všeobecné informace a údaje týkající se nezaměstnanosti na Písecku v období 2007–2011, a posléze jsem si vytyčila dvě hypotézy, kterým jsem se následně věnovala, rovněž ve zpracovaných tabulkách. Z výzkumu poté vyplynulo, že obě mnou stanovené hypotézy se potvrdily a zároveň, že samotná druhá hypotéza potvrdila i první

vypracovanou hypotézu. První hypotéza zabývající se domněnkou, že nezaměstnanost postihuje více ženy než muže, se z výsledků výzkumu potvrdila. Ano, ženy na Písecku opravdu v mnohem vyšším počtu než samotní muži, trpí nezaměstnaností. Rovněž i druhá hypotéza zabývající se předpokladem, že lidé s vysokoškolským vzděláním budou méně častými uchazeči o zaměstnání evidovaní na úřadu práce, se potvrdila. Ano, tato skupina osob byla v evidenci úřadu práce zastoupena v menších počtech než lidé s nižším vzděláním, i když v posledních dvou zkoumaných letech (2010 a 2011) se jejich počet ve srovnání s předchozími zkoumanými léty navyšoval. A jak už jsem také naznačila výše, že tato hypotéza zároveň potvrdila i mou první hypotézu týkající se větší nezaměstnanosti žen než mužů. Z vypracovaných tabulek bylo zjevné, že v každém stupni vzdělání byly dívky povětšinou ve vyšším počtu než chlapeci.

Zpracováním tabulek k daným hypotézám a jejím potvrzením mohu tedy říct, že mnou stanovený cíl, kterým bylo zjistit jak celkový vývoj nezaměstnanosti na Písecku v určeném období, tak i u vybraných skupin nezaměstnaných osob, byl naplněn. Všechny hypotézy byly tedy potvrzeny a já jsem si alespoň rozšířila obzory v problematice týkající se nezaměstnanosti ve svém rodném bydlišti.

15. Seznam použité literatury

15.1 Tištěné zdroje

ARNOLDOVÁ, A. *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení: I. část. 2. rozšířené vydání.* Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0728-X

BÁRTLOVÁ, S., SADÍLEK, P., TÓTHOVÁ, V. *Výzkum a ošetřovatelství. 2. vydání.* Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2009. ISBN 978-80-7013-467-2

BLAŽKOVÁ, V. Zaměstnanost osob se zdravotním postižením. *Fórum sociální politiky.* 2011, roč. 5, č. 2. ISSN 1802-5854

BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce.* Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-16-4

BUCHTOVÁ, B. a kol. *Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém.* Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8

DUDOVÁ, R. (eds.) *Nové šance a rizika: Flexibilita práce, marginalizace a soukromý život u vybraných povolání a sociálních skupin.* Praha: Sociologický ústav Akademie Věd ČR, 2008. ISBN 978-80-7330-138-5

CHADIMA, M. *Charitativní péče: Dějiny a současnost.* Hradec Králové: Gaudeamus, 2007. ISBN 978-80-7041-632-7

KELLER, J. *Tři sociální světy: Sociální struktura postindustriální společnosti.* Praha: Sociologické nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7419-031-5

KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. Sociální práce s nezaměstnanými. In MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ, J., KODYMOVÁ, P. (eds.) *Sociální práce v praxi.* Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X

KOTÍKOVÁ, J. Rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání z pohledu úřadů práce. In SIROVÁTKA, T., MAREŠ, P. (eds.) *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika.* Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity. ISBN 80-210-3048-8

KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. Vydání 4. přepracované a aktualizované. Praha: Aspi, a.s., 2007. ISBN 978-80-7357-276-1

KUCHARŤ, P. *Trh práce: sociologická analýza*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1383-3

MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. rozšířené vydání. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-86429-08-3

MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vydání první. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4

MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální služby: Legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9

POŘÍZKOVÁ, H. Marginalizace migrantů na trhu práce jako nové sociální riziko. In WINKLER, J., KLIMPLOVÁ, L. (eds.) *Nová sociální rizika na trhu práce a potřeby reformy české veřejné politiky*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5352-6

SIROVÁTKA, T., MAREŠ, P. Marginalizace na trhu práce a materiální deprivace nezaměstnaných. In SIROVÁTKA, T. (ed.) *Sociální exkluze a sociální inkluze menšin a marginalizovaných skupin*. Brno: Georgetown, 2004. ISBN 80-210-3455-6

TOMEŠ, I. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-868-5

VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese: Variabilita a patologie lidské psychiky. 2. vydání. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-496-6

15.2 Elektronické zdroje

Charakteristika okresu Písek [on-line]. Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích: Český statistický úřad. Poslední aktualizace 4. 6. 2012. [cit. 2013-02-15]. Dostupné na WWW: <http://www.zlin.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pi>

Portál MPSV: *Zprávy o situaci na trhu práce v jednotlivých okresech Jihočeského kraje* [on-line]. 2007–2010. Poslední aktualizace 4. 3. 2013. [cit. 2013-03-10]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>>

Portál MPSV: *Kontaktní pracoviště Písek* [on-line]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/kop/pisek>>

Portál MPSV: *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [on-line]. [cit. 2013-02-26]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>

Portál MPSV: *Statistická ročenka trhu práce v České republice* [on-line]. 2007. Poslední aktualizace 8. 4. 2008. [cit. 2013-02-26]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>>

Portál MPSV: *Statistická ročenka trhu práce v České republice* [on-line]. 2008. Poslední aktualizace 23. 4. 2009. [cit. 2013-02-26]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>>

Portál MPSV: *Statistická ročenka trhu práce v České republice* [on-line]. 2009. Poslední aktualizace 24. 5. 2010. [cit. 2013-02-26]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>>

Portál MPSV: *Statistická ročenka trhu práce v České republice* [on-line]. 2010. Poslední aktualizace 10. 11. 2011. [cit. 2013-02-26]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>>

Portál MPSV: *Statistická ročenka trhu práce v České republice* [on-line]. 2011. Poslední aktualizace 1. 6. 2012. [cit. 2013-02-26]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>>

Portál MPSV: *Statistiky nezaměstnanosti* [on-line]. 2007–2011. [cit. 2013-03-22]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>

Portál MPSV: *Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti* [on-line]. [cit. 2013-03-22]. Dostupné na WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky>

Portál MPSV: *Statistiky nezaměstnanosti* [on-line]. 2007–2011. [cit. 2013-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>>

Portál MPSV: *Statistická ročenka trhu práce v České republice 2011* [on-line]. 2011. [cit. 2013-02-10]. Dostupné na WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/statisticka_rocenka_trhu_prace_v_cr_v_roce_2011.pdf>

Portál MPSV: *Pololetní statistiky absolventů škol a mladistvých v evidenci ÚP* [on-line]. 2007–2011. [cit. 2013-03-15]. Dostupné na WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>>

SIROVÁTKA, T., MAREŠ, P. *Chudoba, deprivace, sociální vyloučení: nezaměstnaní a pracující chudí* [on-line]. Brno: Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity, 2006. [cit. 2013-02-06]. Dostupné na WWW: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/79c9ef2919f909b9a9fdf5d794282d2e697aaaad_216_03sirovatka21.pdf>.

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti [on-line]. Praha: MPSV, 2004 [cit. 2013-02-10]. Dostupné na WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zoz_-_1._ledna_2013.pdf>.

Zkratky.cz [on-line]. Poslední aktualizace 16. 4. 2010. [cit. 2013-03-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.zkratky.cz/USO/13099>>

Zkratky.cz [on-line]. Poslední aktualizace 19. 12. 2004. [cit. 2013-03-18]. Dostupné na WWW: <<http://www.zkratky.cz/USV/13112>>

16. Abstrakt

TIHELKOVÁ, K. *Nezaměstnanost na Písecku*. České Budějovice 2013. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce Mgr. Jana Šimečková.

Klíčová slova:

Trh práce, lidský kapitál, nezaměstnanost, druhy nezaměstnanosti, nezaměstnaní, sociální vyloučení, státní politika zaměstnanosti, úřad práce, rizikové skupiny.

Tato bakalářská práce se zabývá vývojem nezaměstnanosti v okrese Písek. Zkoumá a zjišťuje průběh nezaměstnanosti v letech 2007–2011 a to jak v těchto jednotlivých obdobích, tak i u vybraných skupin osob.

Teoretická část se zmiňuje o trhu práce jako celku, významu a důležitosti práce pro člověka, dále o nezaměstnanosti, jejích druzích a příčinách, sociálním vyloučení. Rovněž se zabývá státní politikou zaměstnanosti, rizikovými skupinami na trhu práce a v neposlední řadě popisuje zkoumaný terén – Písecko.

Praktická část je pak zaměřena na vývoj nezaměstnanosti v okrese Písek. Zkoumané období je od roku 2007–2011 a je zjišťován průběh nezaměstnanosti v tomto období a u vybraných skupin osob. Data jsou získána prostřednictvím analýz příslušných elektronických dokumentů týkající se nezaměstnanosti na Písecku.

17. Abstract

Unemployment in the region of Písek.

Keywords:

Labor market, human capital, unemployment, types of unemployment, unemployed, social exclusion, the state employment policy, labour office, risk groups.

This thesis deals about the development of unemployment in the region of Písek. Examines and identifies process of unemployment during 2007–2011 in both of these seasons, and also in selected groups of people.

The theoretical part alludes to the labor market as a whole, the significance and importance of the work for humans. As well about unemployment, its types, causes and social exclusion. It also deals about government employment policy, risk groups in the labor market and finally it describes surveyed region of Písek.

The practical part is focused on a development of unemployment in the region of Písek. Observation period is from 2007–2011, there is calculated course of unemployment in this period and for selected groups. Data are obtained through the analysis of relevant electronic documents that capture the facts about unemployment.

